

ประเพณีการแต่งงานแบบต่าง ๆ

จาก

ลัทธิธรรมเนียม ภาคที่ ๒ และภาคที่ ๒๓

พิมพ์แจกเป็นบรรณาการ

ในงานมงคลสมรส

ระหว่าง

นายร้อยตำรวจเอก บุญทรง วิสกุล พ.บ.

กับ

นางสาวบงอร กุศลกุล พ.บ.

วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๔๙๘

ประเพณีการแต่งงานแบบต่าง ๆ

จาก

ลัทธิธรรมเนียม ภาคที่ ๒ และ ภาคที่ ๒๓

พิมพ์แจกเป็นบรรณาการ

ในงานมงคลสมรส มอบให้หอสมุดแห่งชาติ
ระหว่าง สนั่น - รัตนา เขาวนเกษม

นายร้อยตำรวจเอก บุญทรง วิสกุล พ.บ.

กับ

นางสาวบังอร กุศลกุล พ.บ.

วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๘

สารบัญ

๑. ประเพณีการแต่งงานแบบไทย.....หน้า ๕
๒. ประเพณีการแต่งงานแบบชาวพม่า.....หน้า ๑๕
๓. ประเพณีการแต่งงานแบบลาวพุงดำ.....หน้า ๒๓
๔. ประเพณีการแต่งงานแบบลาวพุงขาว.....หน้า ๒๖
๕. ประเพณีการแต่งงานแบบจีน.....หน้า ๓๑

คำนำ

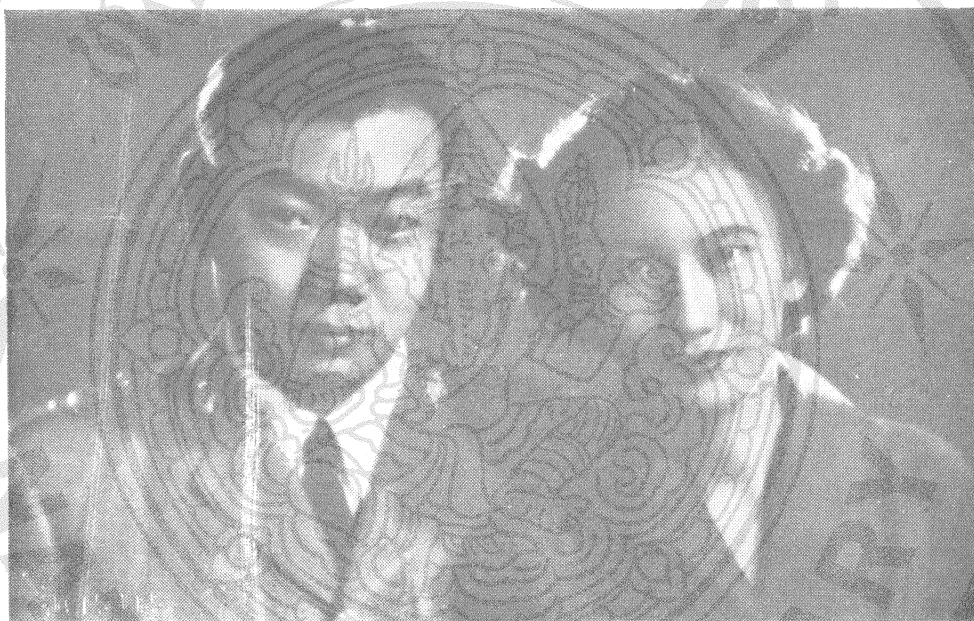
เนื่องในโอกาสอันเป็นอภิลักขิตสมัย ซึ่งคุณ เอก วัศกุล
จะได้เป็นเจ้าภาพประกอบงานมงคลสมรสแก่บุตร ณ บ้านเอกมัย
ตำบลบางกะปิ จังหวัดพระนคร กรมศิลปากรได้รับแจ้งความ
จํานงจากท่านเจ้าภาพ ขออนุญาตจัดพิมพ์หนังสือเรื่อง ประเพณี
การสมรส เพื่อแจกเป็นของขวัญในดิถีนี้ โดยรวบรวมจาก
ลัทธิธรรมเนียมภาคที่ ๒ และ ภาคที่ ๒๓ ซึ่งว่าด้วยประเพณี
การแต่งงานของไทย ๆ และของไทยชาวเมืองพัทลุง ประเพณี
แบบลาวพุงดำและลาวพุงขาว และประเพณีการแต่งงานตาม
แบบอย่างชาวจีน กรมศิลปากรมีความยินดีอนุญาตให้จัดพิมพ์
ได้ดังประสงค์

กรมศิลปากรขอ อนุโมทนาในกุศลเจตนา ที่ท่านเจ้าภาพได้
จัดพิมพ์หนังสือของขวัญเป็นวิทยาทาน และหวังว่าผู้ที่ได้รับแจก
คงจะพอใจและอนุโมทนาโดยทั่วกัน.

พ.อ. (รณสีทธิพิชัย)

อธิบดีกรมศิลปากร

๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๔๕๘

คู่สมรส

บุญทรง วิสกุล กับ บัณฑิต คุตกุล

ประเพณีแต่งงานบ่าวสาว
พระยาราชวรานุกูล (อ่วม) เรียบเรียง

บิดามารดาบ่าว^๕เรียงบุตรและธิดามาจนมีอายุเจริญวัย^๕ สัมควร
จะออกจากอกไปทำมาหาเลี้ยงชีพได้^๕ โดยดำฟังคนเมื่อใด^๕ ก็คิดอ่าน^๕
ให้มัทธมธิดามีเป็นคู่ครอง^๕ เพื่อจะได้ครองวงศ์สกุลเป็นอิสริยาภเฉพาะ^๕
ตนอีกส่วน ๑^๕ ก็แต่การทบทวนมารดาจะหาตามภรรยาให้แก่บุตรและธิดา^๕
นั้นเป็นการสำคัญอย่าง ๑^๕ เพราะอาจเป็นคุณแต่เป็นโทษแก่วงศ์สกุล^๕
ของตนได้มาก ๆ^๕ ถ้าได้คนดีมาเป็นชายเป็นสะใภ้ก็จะพาสกุลของตน^๕
ให้มีความเจริญ^๕ ถ้าไปได้คนเลว^๕ หรือว่าบุตรและธิดาของตนต้อง^๕
ตกเข้าไปอยู่ในสกุลคนพาล^๕ ก็จะได้รับแต่ความทุกข์ร้อนต่าง ๆ บิดา^๕
มารดาจะให้บุตรธิดามีภรรยาดำรงครองใคร่ครองดูแลถนอม^๕ ต่อเห็นว่า^๕
เป็นอันเหมาะสมจะมี^๕ แต่ความดี ความเจริญ^๕ ภายเดียว จึงได้ยินยอม ให้ตก^๕
แต่งงาน^๕ เพราะฉนั้นเมื่อบิดามารดาเลือกหาผู้ที่จะให้เป็นคู่ครองของบุตร^๕
และธิดาได้สมควรประสงค์^๕ จึงนับว่าเป็นมงคลอันจะนำความเจริญความดี^๕
ให้เกิดขึ้นในวงศ์สกุล^๕ ผู้ที่อยู่ในวงศ์สกุลทั้ง ๒ ฝ่าย^๕ ก็มีความยินดีด้วย^๕
ช่วยกันตกแต่งให้ชายหญิงคนนั้นเป็นสามีภรรยากัน^๕ จึงได้เกิดประเพณี^๕
แต่งงานบ่าวสาวด้วยเหตุอันนี้^๕ ถ้าชายหญิงสมัครใจใคร่ได้กันเอง^๕ โดย^๕
ผู้ปกครองไม่ยินยอมอนุญาต^๕ ถึงแม้จะเป็นผัวเมียกันโดยธรรมชาติโลก^๕
หรือโดยทักท้วงหมายจะไม่ห้ามปรามกีด^๕ ถ้าแต่มิได้แต่งงานตามประเพณี^๕
ชายหญิงคนนั้นก็ได้รับความอุปการะของวงศ์สกุล^๕ ก็มักจะต้องขัดเซ^๕

ระเหเรหนีไปโดยลำพังตน ในอศภพอนไม่ฟังปราณนาของคนทั้หลาย
เพราะฉนั้นประเพณีทำการบ่าวสาวจึงทำกันเป็นการพิธีใหญ่ให้ประจักษ์ว่า
วงศ์คณาญาติทั้ง ๒ ฝ่ายนิยมยินดีเห็นชอบด้วยนอกประการ ๑.

แต่ลักษณะการพิธีแต่งงานบ่าวสาว แม้ในชาวดสยามประเทศนี้
คนต่างพวกต่างภาษามีคติทำต่างกันเป็นหลายอย่าง แต่พิเคราะห์
มีประเพณีเดิมเป็นเค้าเหมือนกัน ในวิธีการขอคู่อย่าง ๑ การรวม
ทุนสินอย่าง ๑ การประสมญาติวงศ์อย่าง ๑ แลทำพิธีให้หนุ่มค้อย่าง ๑
แล้วจึงให้อยู่ด้วยกันเป็นสามีภรรยา การต่าง ๆ ที่ว่ามานี้เป็นหัวข้อของ
พิธีแต่งงานบ่าวสาวในชาวดสยาม จะอธิบายลักษณะการเหล่านั้นก่อน
แล้วจึงจะว่าด้วยการพิธีต่อไป.

ลักษณะการขอคู่ นั้น ถือกันว่าเป็นกิจธุระของมารดาผู้ปกครอง
เจ้าบ่าวเจ้าสาว ความชอบ คงจะเป็นเพราะว่าการแต่งงานบ่าวสาว
เป็นการเชื่อมลัดวงศ์ทั้ง ๒ ฝ่ายให้เกยวดยกันเป็นพวกเดียวกัน มิใช่
เป็นแต่จะให้ชายหญิงอยู่สมัครด้วยกันเท่านั้น จึงถือว่าเป็นกิจของผู้
ปกครองวงศ์สกุลทั้ง ๒ ฝ่ายที่จะปรึกษาหารือให้เห็นชอบพร้อมกัน แต่
ประเพณีการขอคู่ที่ประเพณีกันในชาวดสยามประเทศนี้ ต่างกันเป็น
๒ อย่าง คือ อย่าง ๑ ผู้ปกครองข้างฝ่ายชายไปขอคู่ผู้ปกครองข้าง
ฝ่ายหญิง ใช้ประเพณีอย่างนแทบทั่วไป แต่ชาวมณฑลภาคพายัพ
ใช้ประเพณีอีกอย่าง ๑ ตรงกันข้าม คือผู้ปกครองฝ่ายหญิงเป็นผู้ขอคู่
ต่อผู้ปกครองข้างฝ่ายชาย จึงเป็นประเพณีชายขอหญิงอย่าง ๑ หญิง

ขอชายอย่าง ๑ มียอดนี้ พิจารณาเห็นว่าประเพณีทั้ง ๒ อย่าง
เห็นจะมาแต่คติเดิมทีเดียวกัน ทว่าการดัดการดัดมรดกบ่าวสาวว่าเป็น

อาวาทะมงคลอย่าง ๑ และอาวาทะมงคลอย่าง ๑ คือถ้าให้หญิงมาอยู่
กับชาย เรียกว่าอาวาทะมงคล ผู้ปกครองฝ่ายชายต้องขอหญิง ถ้า
ให้ชายไปอยู่กับหญิง เรียกว่าอาวาทะมงคล ประเพณีเดิมผู้ปกครอง
ฝ่ายหญิงเห็นจะขอชาย ทั้ง ๒ อย่างนี้ท่านองจะถือเอาการที่จะปกครอง
ทรัพย์สมบัติต่อไปภายหน้าเป็นหลัก ถ้าชายเป็นผู้มีส่วนจะรับทายาท
ปกครองทรัพย์สมบัติของบิดามารดา รักษาถิ่นฐานวงศ์สกุลต่อไป ผู้
ปกครองก็ให้ทำอาวาทะมงคล ถ้าหากว่าหญิงเป็นกตัญญูตามส่วนจะรับ
มรดกปกครองบ้านเรือนแต่ทรัพย์สมบัติ ผู้ปกครองก็ให้ทำอาวาทะ
มงคล มรดกซึ่งประเพณีทั้ง ๒ อย่างน่าจะเป็นเช่น

การกองทุนดินนั้น ก็เป็นประเพณีจำเป็น คือผู้ปกครองต่าง
ถือทรัพย์เท่ากันทั้ง ๒ ฝ่าย รวมมอบให้แก่เจ้าบ่าวเจ้าสาว ซึ่งเป็น
สามีภรรยาไว้เป็นทุนสำหรับประกอบการหาเลี้ยงกันต่อไป บางทีอาจของ
ตัวเรือนใหม่สำหรับใส่ตกแต่งงานจะอยู่ด้วยกันต่อไป จึงเกิดประเพณี
ปลงเรือนหอ แต่การที่ปลงเรือนหอนี้เข้าใจว่าควรเรือนเป็นของฝ่ายชาย
สร้าง ส่วนเครื่องแต่งเรือนเป็นของฝ่ายหญิง

การประชุมญาตินั้น ก็เพราะแต่งงานบ่าวสาวเป็นการเกี่ยวเนื่อง
ถึงวงศ์สกุลทั้ง ๒ ฝ่าย ดังกล่าวมาแล้ว จึงต้องเชิญญาติวงศ์มา
ประชุมให้รู้เห็นยินยอมด้วย การประชุมญาติเป็นเหตุให้ต้องมีผ้าไหว้
แต่ชนหมาก คือของค่านับเคียงดูญาติวงศ์ที่มาประชุมกัน

การทำพิธีให้อนมตนั้น ลักษณะที่ต่างกันตามเพศตามภาษา
 บางคนใช้วิธีรดน้ำเจ้าขาวเจ้าดำ บางคนก็ใช้เอาสายขวัญผูกข้อมือ
 ให้ แต่ถึงจะทำการพิธีอย่างไรก็ตาม คงอยู่ในให้เจ้าขาวเจ้าดำ
 มาพรมกันเฉพาะหน้าผาคิดวงศ์ที่มาประชุมกัน พวกญาติวงศ์พรมกัน
 แดงการให้อนมตเจ้าขาวเจ้าดำเป็นด้ามกรรขากัน แดงกมการ
 เดียงครั้นเรียงกันในบรรดาญาติที่มาประชุม เมื่อเสร็จการพิธีให้दानแดง
 จึงให้เจ้าขาวเจ้าดำอยู่กันด้วยกันต่อไป

ลักษณะการพิธีแต่งงานบ่าวสาวของชาวสยามแต่โบราณมา ทม
 เหมือนกันทั่วทุกจำพวกเป็นดั่งกล่าวมานั้น ลักษณะการทรมัดเพยนกัน
 ไปคงเกิดขึ้นในชนหลัง เพราะความจำเป็นต่างกันไปตามภูมิประเทศ แด
 คติความนิยมเปลี่ยนแปลงมา จะยกตัวอย่างดังเช่นลักษณะที่รดน้ำ
 แต่งงานบ่าวสาว ประเพณีแต่ก่อนพระดังชนายกทมาดัดมนต์เป็นผู้
 รดน้ำเองคนเดียว ความชอบนมพรวณาไว้ถวนถนในเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน
 ทงตอนแต่งงาน พลายแก้วกับนางพิม แดตอน แต่งงานพระไวยกับ
 นางศรีมาลา เพราะเป็นประเพณีที่ ไซกันในสมัยเมื่อแต่งหนึ่งเดือน
 ประมาณเวลาไม่เกินกว่าร้อยปีมา แดทุกฉนวนเปลี่ยนเป็นให้ผู้หญิง
 ผู้ใหญ่ในญาติวงศ์ให้สาย ๆ คนรดน้ำให้เจ้าขาวเจ้าดำ ข้อนอกคงมี
 เปลี่ยนแปลงตามความนิยมผันแปร มาจากประเพณีเดิม โดยทำนอง เดียว
 กัน ทนจะพรวณาถึงลักษณะการพิธีแต่งงานบ่าวสาวที่หากันเป็นประเพณี
 ในชนบทต่างพวกต่างภาษาในสยามประเทศนี้โดยพิศดารต่อไป

ประเพณีแต่งงานบ่าวสาวอย่างไทย

ลักษณะแต่งงานบ่าวสาวตามประเพณีไทยนั้น ถ้าบิดามารดา
ญาติพี่น้องทั้งฝ่ายชาย เห็นสมควรจะแต่งงานมงคลแล้ว ก็สืบ
สวนแต่งงานหาบุตรหลานหญิงของท่านผู้มีตระกูลแต่ทรัพย์สมบัติ อัน
สมควร จะทำงาน มงคลให้ อยู่กิน ด้วยกัน เป็นสามี ภรรยา ตาม สมควรแก่
ตระกูลตน เมื่อหาได้ถูกใจแล้วก็หาผู้บรรดาศักดิ์หรือผู้ ใหญ่ที่มีอายุ
เป็นเถาเถาไปพุดจ่ากล่าวหาบทาม พึงดอຍคำบิดามารดาญาติฝ่ายหญิง
นั้น เป็นการเงยบ ๆ กันก่อน ว่าจะยอมยกให้หรือไม่ ฝ่ายบิดามารดา
ญาติหญิงถึงจะเต็มใจจะยอมยกบุตรหลานสาวให้ก็มักต้องขอเงินผู้ชาย
ที่จะมาเป็นเซียมให้ไหว้ตรวจดูศุขราษกับบุตรหลานสาว ว่าจะถูก
ต้องตามตำราสมควรทำการมงคลด้วยกันได้หรือไม่ บางทีบิดามารดา
ญาติชายหญิงทั้งสองฝ่ายเป็นพรรคพวกกันสนิท ก็ว่าแล้วแต่ก็ดอຍคิด
ไม่ขอเงินคนบ่เดือนชายซึ่งจะทำการมงคลมาดอຍสวนตามตำหรับกัน ที่
จริงแท้ ใช่ว่า ดอຍ คน เดือน บัดแล้ว จะมี ความเจริญ ไปตาม ตำราทกการ
มงคลก็หาไม่ แต่บางทีถ้าไม่เชื่อตำราก็เกิดอันตรายได้จริง ๆ เหมือน
ตำรากล่าวไว้ ยากที่จะพิจารณาแก้ไขให้ชัดแจ้งได้ แต่การที่ขอให้หมอ
ดุษฎาเสียก่อนเช่นวามาน เป็นอบายทอຍถัดถัด ๑ ด้วย เพราะถ้าม
ความรังเกียจในตัวชาย ฤๅในสกุลชาย แม้ไม่อยากจะยกให้ก็คิด
เห็นมาอย่างให้ชัดใจกัน ก็อาจจะบอกได้แต่ว่าชตาไม่ต้องกัน ถาชน
ให้ตกแต่ง ก็เกิดภัยอันตราย บางทีจะเบนด้วยเหตุนี้ด้วย จึงชอบ
ประเพณีนี้โดยมาก

การมรดกรายได้ ผู้ปกครอง ทั้ง ๒ ฝ่าย กำหนดตกลง จะให้แต่งงาน
 แล้ว ก็ให้เถาแก่ง ๒ ฝ่าย พุดจาตัญญากัน กำหนดทุนดินดอดแด
 ห่อขึ้นหมากผ้าไหว้ตามสมควรแก่ตระกูล ครนตกลงยอมพร้อมกัน
 เป็นคำสัญญาทั้ง ๒ ฝ่ายแล้ว ถึงวันฤกษ์สืบตามารดาญาติข้างฝ่าย
 ชาย ก็ให้เถาแก่นำขึ้นหมากหมั้นไป ให้แก่บิดามารดาผู้ปกครองหญิง
 บิดามารดาญาติฝ่ายหญิง ก็หาเถาแก่นำคอยรับขึ้นหมากหมั้นตาม
 สมควร ขึ้นหมากหมั้นนมชนได้หมากทั้งผลกับผลไม้ขึ้นหนึ่ง กับ
 ทองคำ จะเป็นทองทรายหรือทอง ใบอนม่นาหนักเท่าที่ตกลงกันได้
 แล้ขนมต่าง ๆ ตามแต่จะจัดไปได้ แต่บางทีกไม่มีขึ้นหมากหมั้นค่อ
 กัน เพราะบิดามารดาญาติทั้ง ๒ ฝ่ายรักใคร่เชื่อกันอยู่แล้ว ขึ้น
 หมากหมั้นน เพื่อจะให้เป็นที่ประจักษ์ให้แน่นอน ตามถ้อยคำสัญญาข้างฝ่าย
 ชาย ถ้าฝ่ายชายไม่ได้ทำการวิวาห์มรดกตามสัญญา ขึ้นหมาก
 หมั้นนฝ่ายชายจะขอคืนไม่ได้ต้องเสียเปล่า หญิงนเรียกกันว่าเป็น
 หม้ายขึ้นหมาก เว้นแต่ถ้าหญิงมีเหตุชวไป ไม่ได้ทำการมรดกแก่ชาย
 ตามสัญญา ขึ้นหมากหมั้นนต้องคืนแก่ฝ่ายชายจรงครบ
 เมื่อหมั้นกันเสร็จแล้ว จึงได้กำหนดวันเดือนที่จะทำการมรดก ตอนน
 ถึงเวลาทำสร้างเรือนหอ ที่เรียกว่าเรือนหอ นั้น ก็คือเรือนอนจะเป็น
 ที่อยู่ของชายหญิงซึ่งจะทำการมรดกด้วยกัน ผู้ปกครองข้างฝ่ายชาย
 ต้อง ปลุกหาจัด ท บ้านฝ่ายหญิงให้แล้วเสร็จ ก่อนน ทำการ วิวาห์ มรดก
 บางทฝ่ายผู้ปกครองของหญิง ยอมยกเรือนทมิญแล้ว ให้เป็นหอ คิด
 เวนราคาแก่ฝ่ายชายพอสมควรมิให้ต้องสร้างใหม่ให้ลำบากกม บางท

บ้านฝ่ายหญิงอยู่ริมแม่น้ำ ใช้แพเป็นเรือนหอกลม แม่ทวดสถาเป็น
 ตระกูลประกอบการค้าขาย ใช้เรือบรรทุกสินค้าเช่นเรือชาวเป็นเรือนหอ
 สำหรับจะให้เจ้าบ่าวเจ้าสาวได้ไปค้าขายด้วยกัน ถ้าแต่ต้องปลุก
 เรือนหอ ประเพณีโบราณฝ่ายพวกข้างเจ้าสาวต้องเลี้ยงคนทมาทำงาน
 บางทีจะเป็นเหตุเพราะจะไม่ให้ต้องเปลืองค่าเลี้ยงตนเอง จึงมักเป็น
 ประเพณีที่ต้องปลุกเรือนหอเป็นการเร่งรัด มักจะปรับปรุงตัวไม่มาแต่
 ก่อนให้เสร็จแถวชนมา ปลุกให้เสร็จในวันฤกษ์ทยกเรือนนั้น บางที
 เรือนหอปลุกเป็นแต่เรือนเครื่องผูกหลังย้อม ๆ พออยู่ได้ชั่วคราว ชนค
 นเข้าใจว่าเป็นประเพณีเกิดขึ้นหลัง แต่งงานมาด้าวซึ่งตกลงกัน
 ว่าจะให้หญิงไปอยู่บ้านชายภายหลัง แต่บิดามารดาผู้ปกครองหญิง
 มีความสงัดรำลึก จึงให้ทำเป็นฉ้อหะมกค ประสงค์จะให้ลูกสาว
 อยู่บ้านเดิมกับสามีจนคุ้นเคยกันก่อน แถวจึงจะให้ไปอยู่บ้านสามี
 เพราะฉะนั้นจึงไม่ต้องปลุกหอให้เป็นของม่นกถาวร
 เมื่อปลุกเสร็จแถว ครั้นถึงวันก่อนจะถึงฤกษ์แต่งงานเรียกว่า
 วันตักดิบ เวลาตอนเช้าผู้ปกครองข้างฝ่ายชาย ก็ให้ชนผ้าไหว้แด่ชน
 หนักไปยังบ้านเจ้าสาว ผ้าไหว้นั้นเป็นของกำนัล สำหรับเจ้าบ่าวให้
 เพื่อจะให้บิดามารดาฝ่ายหญิงคนละตำรับ แถวมฝ่ายสาวสำหรับไหว้ผ
 บิดา มารดาหรือปู่ ย่า ตา ยายที่ตายไปแล้ว อีกตำรับหนึ่ง เมื่อเสร็จการ
 มงคลแล้ว ผู้ปกครองฝ่ายหญิงก็เอาผ้าขาวไหว้ผพนตดียบย้อมเป็น
 ดับงจวร หรือเย็บเป็นมงกุฎถวายพระสังฆอุทิศส่วนกุศลไป ตามเจตนา
 ชนหมากซึ่งฝ่ายชาย ต้องจัดหานั่น เป็น ๒ อย่าง เรียงชนหมากเอก

อย่าง ๓ ชนหมาเกิดอย่าง ๓ ทำนองเป็นของดำหรับเตียงแขก
 นนเอง ที่เรียกกันว่าชนหมาเอกลั่น เป็นชนได้ชาวดำรหมาผด
 พดจปดัดบเรยงรอบปากชน มีผดคร ระบายทององกฤษบักเป็นยอดคง
 ชนไปบนพานแว่นฟ้า มีเคยบคุหนึ่งต้องคู่ตามคู่ดีคู่บาง คอตะตุ้ม
 หรือโคะไ้หมาผดหมุดมหรือหมกชนมจัน มีผ้าปิดแล้วห่มผ้าด้าย
 ผ้าเกยผาไหมอกชนหนึ่ง มีออยมะพร้าวอ่อนเหล้าได้ชนพานถวง
 ที่หนึ่ง ดังทกถาวมานนับว่าเป็นชนหมาเอกล ชนหมาเกิดนมา
 คง ๕๐ ที่หรือ ๑๐๐ ที่ ตามแต่จะตกลงกันเป็นชนมด้มกด้วยดุกไม้ต่าง ๆ
 ดังไปก่อนนฤษีดวงหนึ่ง เรียกกันว่าฉนดักดิบ

ครนเวลายะเนนมนตพระดังสมาสวดมนตทเวรณหอ ฝ่ายเจ้าบ่าว
 แต่งตัวเต็มยศไปกับเพื่อนบ่าวหลายคน ไปฟังสวดทเวรณหอ ครน
 พระดังสวดพระพุททมณฑลบแล้ว บิดามารดาฝ่ายหญิงจึงพาเจ้าสาว
 ออกมา ให้เจ้าบ่าวกับเจ้าสาวนั่งใกล้กัน มีเถาแกข้างฝ่ายผู้หญิง
 นั่งคนกลางอยคนหนึ่ง ให้พระดังสนายกสวดมนตเจ้าบ่าวกับเจ้าสาว
 เป็นมงคลคุดยดิญจนตามคติดกนเรียกว่า มงคลแฝด ฝ่ายเพื่อน
 บาวกนงเรยงเจ้าบาวคอดมาฝ่ายหนึ่ง เพื่อนสาวกนงเรยงคอดเจ้าสาวไป
 ฝ่ายหนึ่งทหน้าเรรณหอชน พระดังสวดชยนิโตพร้อมกัน และพระ
 ดังสนายกชชดนาพระพุททมณฑล ให้เบยยกทวงนทงพวกเจ้าบาวพวก
 เจ้าสาว เวदानนเป็นการส่นกรนเรยงทงต้องฝ่าย พวกเจ้าบาวกเบยค
 เดยคเจ้าบาวเข้าไปให้ใกล้เจ้าสาว พวกเจ้าสาวกเบยคเจ้าสาวเข้ามา
 ให้ใกล้เจ้าบาว พวกหนุ่มสาวทง ๒ ฝ่ายเบยคเดยคกันชดมุน จน

บางทีหญิงเฒ่าแก่ท่งกนกต่างอยุ่บนหลังทางออกมา เจ้าบ่าวเจ้าสาว
เข้าไปนั่งติดกันเป็นแถวชิดกัน ในคณวณเจ้าบ่าวต้องนอนอยู่ทห
มเครื่องดนตรีดัดดีดเบาซบรอง เรียกว่ากล่อมหอคนหนึ่ง

รุ่งขึ้นถึงวันฤกษ์ดีเวลาเช้าพระดังสมาพร้อมแล้ว เจ้าบ่าวกับเจ้า
สาวต้องได้บาตรรวมขันเดียวกัน ตกด้วยทัพพะเดียวกัน ประเพณีแต่งงาน
บ่าวสาวเช่นนี้ตามมาเป็นแบบโบราณ แม่ทวดนึ่งยังมีทากนอยู่ใน
ประเทศบ้านนอกชาวสวนชุกชุม แต่ในปัจจุบันนี้ทากนผู้มัยศรัทธา
ทำการม่งคตแต่งงานบุตรหลานในวันฤกษ์ดีวันเดียว เวลาเช้า
พระดังฆ้องไทยท่งต่าง ๆ แด่มักกระถางมังกรมัวขาวดำกับดังของ
กด้วยดัมขมต่าง ๆ มีผ้าขี้ดปากกระถาง ดังของถวายพระดังขม
บิดามารดาญาติข้างชายข้างหญิง แบ่งปันกัน หาดถวายพระ ตามที่ ตกตงกัน
ครั้นพระดังขมเสร็จแล้ว บิดามารดาญาติฝ่ายหญิงจัดของคาวตำรับ ๓
ของหวานตำรับ ๓ ไปให้แก่บิดามารดาญาติฝ่ายชาย ในเวลาเช้า
วันเถียงพระดังฆ้องนกกอน ก็จะบอกเหตุให้รู้ว่าการเถียงพระเสร็จ
แล้วให้น้ำขันหมากไปเกิดเท่านั้นหรืออย่างไร บิดามารดาญาติฝ่าย
ชายเมื่อได้รับของเถียงแล้ว จึงให้เฒ่าแก่ผู้ใหญ่นำท่งดินผ้าไห้วขัน
หมากไปยังบ้านฝ่ายหญิง ลักษณะให้ขันหมากก็เป็นอย่างประเพณี
เดิม ต่างกันแต่ให้ขามาอีกวัน ๑ เท่านั้น
ลักษณะให้ขันหมากนั้น ผู้ปกครองข้างฝ่ายชายต้องเลือกผู้
ชายหญิงพรปร่างหมดจดแต่งตัวตามตระกูล ยกท่งดินผ้าไห้วขันหมาก
มีผู้คนแห่ห้อมไปพร้อมมุดกัน ไปบอกและไปเรือแถวแต่ทางที่จะต้องไป

ยังบ้านบิดามารดาฝ่ายหญิง มีของตนาชนหมากหรือบางทีกมเครื่องติด
 ดัดเบาไปเป็นคำคัญหรือไปเงียบ ๆ ก็มีโดยมาก แต่ชนหมากเอกลน
 จดให้หญิงวันสาวแต่งตัวยกไปหน้าเคียบ ๆ นนจดหาหญิงที่มีตระกูลมีด้าม
 แดวยกไปเป็นคู่ ๆ กัน ต่อเคียบลงไปก็เบ็นผ้าไหว้แดงงชนหมากแดง
 ให้เด็กผู้ชายยกตามไปโดยลำดับ ครนถบ้านบิดามารดาฝ่ายหญิงที่
 ในบ้านก็คชองรับ แดวจดผู้ใหญ่นำเด็กแต่งตัวถชนพานรองมีหมาก
 พดลงไปรับ เรียกว่า เชิญชนหมากชนมาบนเรือนหอชน บิดามารดา
 ฝ่ายหญิงให้เกาแก่ออกมารับชนหมาก แดวจดหาผู้ตระกูลสูงด้าม
 ภริยาแต่งตัวเต็มยศ หญิงนึ่งจับหมผ้าห่มนอนคตมทงต้องบ่า มารับเบ็ด
 เคียบเป็นคู่ ๆ กันตามมากแถนอย แดวเกาแกฝ่ายหญิงยกเคียบกับ
 ชนได้ให้ล้ามะพร้าวชอนพานผ้าไหว้ผู้ไปไว้ในเรือน บิดามารดาฝ่ายหญิง
 เช่นบอกผู้บ้ายาถ่ายทอดตามประเพณีทนบอกกันคชอง ๆ มา บางทบิดา
 มารดาฝ่ายหญิงไม่ให้ฝ่ายชาย ต้อง จดหาชน หมากเอกแถเคียบมีเครื่อง
 เช่นไป ฝ่ายบิดามารดาหญิงจดหาดังของเครื่องเช่นเองไม่ให้ด้าปาก
 ด้วยกันทง ๒ ฝ่าย ถ้าชนนหมกแต่ทนดินผ้าไหว้ตามดมควร
 เมื่อผู้ใหญ่ฝ่ายหญิงเช่นผเสร็จแล้ว ฝ่ายเกาแกข้างเจ้าบาวเรียก
 เอาทนฝ่ายหญิงแต่เกาแก บิดามารดาเจ้าสาวก็เอาทนออกมาที่เรือนหอ
 นับตรวจครบถวนด้วยกันทง ๒ ฝ่ายตามกำหนด แดวมกให้มเงินเกาบาง
 เงินดังเงินเฟองเป็นเคชันนอกจากทนออกไปบ้าง เป็นเคดคทจะให้ทน
 ทรพยนงองงามมความเจริญดับไป เกาแกข้างชายหญิงพร้อมกัน

นำเงินทั้ง ๒ ฝ่ายมารวมเคตาด้วยถวาทแบ่งนามนหอมแถมมอบให้บิดา
มารดาฝ่ายหญิงไว้ เมื่อเคตาเงินทุนเสร็จแล้ว ฝ่ายข้างเจ้าสาวจัดตำรับ
ควาหวานเตยงเถาแก่ และผู้ยกทุนดินผ้าให้ชันหมากตามผู้คิดและไพร่
พร้อมกัน แดงจัดตั้งของต่าง ๆ ให้แก่เถาแก่กับผู้ยกชันหมากเอก
เคียบผ้าให้ แต่ชันหมากเดอนนแจเงินคนละดั่งบางคนละเฟื้องบ้าง
หรือแจกเป็นผ้าขาวย้อมด่าง แต่คนยกทุนดินนเป็นธรรมเนียมถักกัน
ว่าต้องให้ชงตะบาท เรียกว่าเป็นของแถมพก ครั้นจัดการเตยงแถมพก
กันเสร็จแล้ว เถาแก่ข้างเจ้าสาวแบ่งชันหมากเดอนเป็น ๒ ส่วน คั้น
ไปให้ข้างบิดามารดาเจ้าสาว (สำหรับไปเตยงพวกเจ้าสาว) ส่วนหนึ่ง
ฝ่ายข้างเจ้าสาวถวายเอาไว้ส่วนหนึ่ง เถาแก่ฝ่ายชายก็นำพวกทัก
ทุนดินชันหมากกลับไป

ครั้นเคตาบายเจ้าสาวกับพวกแต่งตัวตามยศตามศักดิ์ กฟากน
ไปบ้านเจ้าสาว มีเครื่องมือให้ด้วยหรือไปเจียบ ๆ ก็มี
ครั้นถึงบ้านเจ้าสาว บิดามารดาญาติพี่น้องนั้นให้ผู้ใหญ่พาเด็ก
แต่งครุถพานหมากมาเชิญเจ้าสาว ๆ ต้องมาเห็นเจให้แก่เด็กที่มาเชิญ
นด้นบาทบางแปดบาทบ้าง ตามยศไม่กำหนดมากนักเลย แล้วผู้ใหญ่
ก็พาเด็กขึ้นเรือนก่อนเจ้าสาว ๆ ตามขึ้นไปภายหลัง พวกเจ้าสาว
ถือแพรวบ้างสายสร้อยทองคำบ้าง คนละข้าง ยืนกันชวาทางประตูไว้ตาม
ธรรมเนียม ๓ ชน ไม่ให้เจ้าสาวขึ้นไป ที่หนึ่งประตูบ้าน พวกเจ้าสาว
ถามว่าประตูอะไร พวกเจ้าสาวทักนชวาทวงไว้นนบอกว่าประตูเงิน ชนที่
ต้องประตูเรือน พวกเจ้าสาวถามว่าประตูอะไร พวกเจ้าสาวตอบว่าประตู

ทอง ชนทตามประตู่เรือนหอพวกเจ้าว่าถามว่าประตู่อะไร พวกเจ้าสาว
 บอกว่าประตู่แก้ว บอกชื่อประตู่ถูกต้องดังนั้นแล้ว พวกเจ้าสาวผู้ใหญ่
 คนหนึ่งเรียกว่าบานา ต้องให้เงินแก่พวกเจ้าสาวทักท้วงประตู่ได้
 นั้น คนละสี่ดั่งบ้าง ต้องสี่ดั่งบ้าง บาทบางเป็นชิ้น ๆ กัน ถ้าพวก
 เจ้าสาวบอกชื่อประตู่ไม่ถูกต้องตามแบบแล้ว พวกเจ้าสาวก็ไม่มีใครจะ
 ให้เงิน หรือบางทีพวกเจ้าสาวทักท้วงทางไว้มากถึงหลายแห่ง พวกเจ้า
 สาวก็ต้องแจกเงินให้ทวไปตามสมควร กว่าจะขึ้นเรือนหอได้ก็เสียเงิน
 มากหลายค่าถึง พวกเจ้าสาวยกพานหมากน้าขามาเลี้ยงพวกเจ้าสาว
 คนละท ครั้นเวลาเย็นพระสังฆสวดพระพุทมนต์ เจ้าสาวก็ฟังพระสังฆ
 สวดแต่ผู้เดียว เจ้าสาวหาได้มาฟังสวดมนต์พร้อมกันไม่ การสวดมนต์
 ในชั้นหลังมา เปลี่ยนเป็นทาบฏขึ้นเรือนใหม่ หาได้ให้พระสังฆสวดม
 มงคลหรือสวดนาคดังแต่ก่อนไม่ ครั้นพระสังฆสวดจบแล้วพวกพรออยู่พอ
 สมควร เวลาที่ทานผู้บรรดาศักดิ์และผู้ใหญ่ญาติพี่น้อง ซึ่งได้เชิญมา
 รดนาทง ๒ ฝ่ายพร้อมกันแล้ว ฝ่ายข้างเจ้าสาวก็จัดทหรดนามเคียงไปเสื่อ
 อ่อนปูพรมนามันตามสมควร มีมานกนึ่งให้เจ้าสาวเข้าไปอยู่ในทหรนก่อน
 แล้วเอาแก้วเจ้าสาวออกมาวางข้างซ้ายผู้ชาย ทานผู้ใหญ่หยิบมงคล
 ๓ ซึ่งพระสังฆทาไว้มากลมเคียงทง ๒ เคียงกัน หมอบกมหน้าอยู่ ทาน
 ผู้บรรดาศักดิ์และบิดามารดาญาติทง ๒ ฝ่าย พร้อมกันรดนาพระพุท
 มนต์ด้วยนาสังฆและชนด้าฤทธให้พร พระสังฆสวดชยันโตอีกครั้ง ๓
 แล้วแบ่งให้พระสังฆกลบวัดเสียดก่อน จึงรดนา พระสังฆสวดใน
 การวิจาหะมงคลนมนวธอวราธนาพระสังฆเบนคุ ๘ รูป ๑๐ รูป ๑๒ รูป

๑๕ รูปบาง ฝ่ายชายนิมนต์กึ่งหนึ่งหญิงนิมนต์กึ่งหนึ่ง ครั้นรตนาเสร็จแล้ว เจ้าบ่าวออกมาผัดผ้านางมีเงินชดช้ายนางไว้ตามสมควร ฝ่ายนางหมัดคนเด็กฝ่ายเจ้าสาวต้องมารับไปซักตากเก็บไว้ ถ้าไม่มีเงินชดผ้าใจแล้ว ฝ่ายเด็กทรีบไปก็ได้ไว้ไม่ต้องคนให้เจ้าบ่าว แล้วพวกเจ้าสาวก็จัดแจงเลี้ยงดูกันตามสมควรทั้ง ๒ ฝ่าย ท่านทมารตนา ก็กลับไป

เสร็จพิธีรตนาแล้ว บิดามารดาหญิงให้เชิญเจ้าบ่าวเข้าไปในเรือน บิดามารดาเจ้าสาว เอาข้าว ๔ ศอกปูลงกลางเรือน ยกเตียบกับชวดแห้วมะพร้าวอ่อนกับผ้าไหว้ผ้างบนผ้าขาว เจ้าบ่าวจุดเทียนเผดคู่ ๑ รูปคู่ ๑ แล้ว เอาแก่น้ำเจ้าสาวมาไหว้ผ้างบ้ายพร้อมทั้งเจ้าบ่าว เอาแก่น้ำให้เจ้าบ่าวยกมือขวาขึ้นข้าง ๑ เจ้าสาวยกมือซ้ายขึ้นข้าง ๑ ประนมประดานกราบลงพร้อมกัน ๓ ครั้ง แล้วเจ้าบ่าวออกมาไหว้บิดามารดาญาติเจ้าสาวตามที่ได้จัดผ้าไหว้ไปนั้นเรียงไปโดยลำดับ บิดามารดาญาติหญิงที่รับไหว้ให้พรและให้เงินสิ่งของแก่เจ้าบ่าว แล้วจัดตั้งของแถมพวกเพื่อนเจ้าบ่าวตามสมควร เพื่อนเจ้าบ่าวพากันกลับไป ฝ่ายเอาแก่น้ำเจ้าสาวก็จัดเผดหมอนทนอน ม่าน มุ้ง เครื่องเรือน เข้าไปปูตักเตียง พร้อมแล้วเชิญให้ท่านผู้ใหญ่ผู้มีตระกูล ทงตำมภรรยา ซึ่งมีความวิวัฒนาเจริญด้วยกนิษฐารายสละขาดแล้วเข้าไปทนอน เอาผักเชือดผัดหนึ่ง หม้อใหม่ ได้น้ำหม้อหนึ่ง พานทองาทเหล็ดจากเคตาทดินพานหนึ่งเข้าไปวางไว้ข้างทนอน เป็นวชิราทามผู้ใหญ่จะให้พรทั้ง ๒ ซึ่งทำการมงคลใหม่ผดน้ำใจได้ สะอาดอยู่เย็นเป็นสุขดังอุทกธาราแต่พด ให้มน้ำใจรักกันหนัก

หนึ่งวงศ์คิตา ถองานนเพื่อจะเลี้ยงว่าทง ๒ จะมีความเจริญถาวรไป
 ภายหน้า ขอให้อถางอถางมบริบูรณ์ เก้าแกทง ๒ ผู้มัตระกุดวาง
 หมอนหนุนศีรษะเรียง หึงให้นอนซ้ายซ้ายให้นอนขวาตามคาวาโบราณ
 ทงต้องเก้าแกผอเมียนอนก่อนเป็นดังเชปแล้วให้คึดพรตามคัมคอร เอา
 ถองามาประมอดไปรยในพนดิน ถาถองางอถางมยนิตมาก คินวอนน
 มีมโหรีถอดมทอเป็นเพอนเจ้าบ่าว ถอนทจะตั้งคัวเจ้าสาวกับเจ้าบ่าวท
 เรือนหอมน หาฤกษ์ออกอย่างหนึ่ง คามคาวาทที่เรีกว่าฉวนเรียงหมอน
 ได้ฤกษ์เมื่อใดบิตามารดาจจะตั้งคัวเจ้าสาวให้เจ้าบ่าว บางทเจ้าบ่าวต้อง
 นอนเฝ้าหอยุคนเดียวหลายวัน บางทฤกษ์ตั้งคัวเจ้าสาวกับฤกษ์ทำการ
 มงคลรวมวันเดียวกันในวันนั้น มารดาหรือเก้าแกก่นาเจ้าสาวมาตั้งให้
 แกเจ้าบ่าวที่เรือนหอในเวลายามหนึ่งหรือยามเคษ ประเพณการแต่งงาน
 บ่าวสาวดังกล่าวมาเป็นอย่างทต้องนมากทากนโดยมาก แต่ทุกอน
 ธิให้เจ้าบ่าวกับเจ้าสาวเขาไปเซ่นผีไหวผูปยา คายายในเรือนบิตามารดา
 หึง และให้เจ้าสาวฟังคัวคธารณะได้บาคกับเจ้าบาวนั้นไมไกรจะมี
 ผู้ใดทา เพราะจะคิดเห็นไปว่าเบทอายแกเจ้าสาวมาก พิคเราะหิด
 ทถกแล้วก็เห็นว่าของโบราณท่านทำมานนเบการถกมาก แต่การชิต
 นาเจ้าบ่าวเจ้าสาวอย่างแบบโบราณเสนกนรนเร็กเกินไป การรटनाเจ้า
 บ่าวเจ้าสาวททำกนโดยมากทุกอนนเบการคึดคัมคอรแกการมงคลแล้ว
 ถักษณการตั้งคัวเจ้าสาวน แต่โบราณกัมประเพณอย่างหนึ่ง
 คคือเมื่อถึงวันฤกษ์จะตั้งคัว บิตามารดาตั้งคือนบตรสาวใหม่ คารจะ
 นนอบข่าเกรงเจ้าบ่าว แล้วให้เก้าแก ๒ คน ๓ คน พาเจ้าสาวไปตั้ง

เจ้าบ่าวที่เรือนหอ เจ้าแก่ให้เจ้าสาวกราบเจ้าบ่าว แล้วพาหลาน
 เคยเข้าไปนั่งอยู่ในม่าน เจ้าบ่าวก็เคาะพให้หัวเจ้าแก่เป็นค่านับแล้ว
 เจ้าแก่ให้เจ้าบาวยื่นมือเข้าไปในม่าน ให้เจ้าสาวยื่นมือมาจับเข่ากันได้
 แสดงความว่าได้ยอมยกทั้งสอง ให้เป็นคู่ดีชีวิต แล้วเจ้าแก่สอน
 ให้เจ้าสาวกราบหมอนผู้ชายแล้ว นอนลงในเบอนทของเจ้าสาวก่อน
 เจ้าบ่าว เพื่อจะให้เป็นที่ดีให้เจ้าบ่าวมีความขำเกรงเจ้าสาว แล้วสอน
 เจ้าสาวว่า เมื่อเวลาจะนอนพร้อมกันสืบไปให้กราบบาทเจ้าบาวด้วยกัน
 ทุกวัน จะได้เป็นศรีแก่คนมีความเจริญไปภายหน้า แล้วการตั้งสอน
 กันแล้ว เจ้าแก่ก็ออกไปนั่งพูดอยู่กับเจ้าบ่าว พูดจาฝักฝักเจ้าสาว
 ว่ายงเป็นเด็กเด็กไม่รู้อะไร ให้เจ้าบาวตั้งสอนไปตามชอบใจเถิด แล้ว
 แล้วเจ้าแก่ก็พาเจ้าบาวออกไปจากเรือนหอ แลดูขณะที่ทำกันโดย
 มากนั้น ในกลางคืนวันพรุ่งนี้เอง พอมารดาตั้งสอนเจ้าสาวแล้ว
 มารดาเองหรือเจ้าแก่พาเจ้าสาวไปตั้งให้เจ้าบาวที่ในเรือนหอ ไม่ได้
 ทำพิธียกของกันอย่างโบราณ ลักษณะการแต่งงานบ่าวสาวดังกล่าว
 มาน เป็นประเพณีไทยประเพณีกันโดยมาก แต่ยังมีแปลกไป
 เป็นอย่างอื่นบ้าง จะกล่าวไว้ให้ปรากฏบ้างบางอย่าง.

ลักษณะแต่งงานบ่าวสาวของไทยชาวเมืองพทสูง สงขลา
 (ได้มาแต่หม่อมเจ้าวชิรพันธุ์)

คำเนนิความว่า เมื่อบิดามารดาฝ่ายชายเห็นสมควรจะขอบุตรสาว
 ผู้ใดทำการมงคลกับ บุตรชายของตนแล้ว ถึงวันฤกษ์ดีบิดามารดา

ฝ่ายเจ้าบ่าว จึงแต่งให้เจ้าแก้วไปแบบถาม "บิดามารดาฝ่ายเจ้าสาว
ว่า คนนั้น ๆ จะมาขอแต่งงานทำการมงคลกับบุตรชายคนนั้นจะได้หรือไม่
ไม่ได้ ถ้าบิดามารดาเจ้าสาวจะไม่ให้ก็กล่าวคำว่างกับเจ้าแก้วว่า
บุตรสาวยังเด็กเล็กอยู่ยังไม่รู้จักการเข้าเรือน อย่าเพอมารขอโดย
ถ้าจะให้แก้วให้แต่งงานหมากันตามประเพณีเถิด จะควรทำการมงคล
ด้วยกันได้หรือไม่ได้ก็ดีแต่หม่อมจะบรรณาการ แก้วแก้วมาแบบ
กับบอกกับบิดามารดาเจ้าบ่าวตามคำบิดามารดาเจ้าสาวกล่าวนั้น

ครั้นวันฤกษ์ดี บิดามารดาเจ้าบ่าวก็จัดหาขัน ๑๒ นกษัตริ
๓ ขันแล้วเอาพดทั้งกาหมากทั้งลูกดำดิบได้ลงในขันเต็มทั้ง ๓ ขัน แล้ว
จัดหาเจ้าแก้วเป็นคนมีตระกูลตามสมควร ๒ คน ๓ คนกับคนถือขันหมาก
๓ คนนำขันหมากไปเรือนบิดามารดาเจ้าสาว ๆ ก็จัดแจงป้อนขันหมาก
เจ้าแก้วนำขันหมากไปนั้น ก็กล่าวถ้อยคำขอหญิงโดยไม่ตรี บิดา
มารดาเจ้าสาวก็เอาหมากพดมาขอแต่งงานนั้นมาแจกให้ตามบรรดาญาติพ
ริชอันสนิทแต่ปักษ์หารอกันว่า คนนั้นให้เจ้าแก้วมาขอบุตรสาว
ทำการมงคลกับบุตรชายคนนั้น บรรดาพดพดของทองปวงจะเห็นประการ
ใดบ้าง ถ้าเจ้าบ่าวเป็นคนประพฤติการชั่วหรือเป็นคนเกียจคร้านไม่ทำมา
หากิน ญาติพดของทักท้วง ถ้าเจ้าบ่าวเป็นคนประพฤติการทำมาหากิน
ดีจริงแล้ว ญาติพดของทองปวงก็เห็นดี ควรจะทำการมงคลด้วยกันได้

๑ คำว่า แบบถาม ก็คือถามโดยแบบคาช

๒ ขัน ๑๒ นกษัตริ เป็นขันทองเหลืองอย่างโบราณ จำหลักลายรูป ๑๒ นกษัตริ
ไว้ที่ขอบ

ครั้นอยู่มา ๙-๑๐ วัน บิดามารดาเจ้าขาว จึงให้เจ้าแก้วไปถามบิดา
 มารดาเจ้าดำ ว่าทำไมชอบตรัสว่า ไฉนได้ปรึกษาตกลงกันอย่างไร ถ้า
 บิดามารดาเจ้าดำจะไม่ยอมยกบุตรสาวให้ก็ตอบว่า ได้ถามบุตรสาว
 ดูด้วยตรัสว่าไม่สมัครรักใคร่กับชายคนนั้น บางทีก็พูดว่าปรึกษา
 กับญาติพี่น้อง ๆ เขาไม่เห็นด้วย ถ้าจะให้ บิดามารดาเจ้าดำก็กล่าว
 คำว่ากับเจ้าแก้วว่า ได้ปรึกษาญาติพี่น้องเห็นดีพร้อมกันแล้ว ถึง
 วนิดก็ให้มาขึ้นหมากบวญต์ ๓๐ ชัน ๕๐ ชัน (ตามคณานรปของเจ้า
 ขาวเจ้าดำ) เจ้าแก้วกลับไปแจ้งความกับบิดามารดาเจ้าขาวตามคำ
 บิดามารดาเจ้าดำกล่าวนั้น บิดามารดาเจ้าขาวจึงหาฤกษ์ดีแล้วให้
 คนไปแจ้งแก่บิดามารดาเจ้าดำว่า ณวันเดือนนั้นขึ้นแรมเท่านั้นเป็น
 วนิด จะให้เจ้าแก้วขึ้นหมากบวญต์ไป ฝ่ายบิดามารดาเจ้าดำก็จัดแจง
 ตระเตรียมหาของดำรงไว้ ทจจะรับเลี้ยงตามสมควร
 ครั้นถึงกำหนดวนิด บิดามารดาเจ้าขาวก็จัดขึ้น ๑๒ นักษัตร ๓
 ชัน นอกนั้นใช้ขึ้นเดว ๓๐ ชันหรือ ๕๐ ชัน แดขึ้น ๑๒ นักษัตร ๓
 ชันนั้นเรียกว่าขึ้นหัวขึ้น ๑ ชันคางขึ้น ๑ ชันคอขึ้น ๑ ใช้หมากตั้งปอก
 เป็ดอกแดงทงลก แดเอาพลุดาตบเป็นยอดขึ้นไป เขาหมากได้ไว้กวาง
 ขึ้นทง ๓ ชัน นอกแต่นั้นใช้หมากตั้งทงเป็ดอกกับพลุดอเต็มขึ้น แด
 เอาแพรตางัดคตมขึ้นหมากหัว ขึ้นหมากคาง ขึ้นหมากคอ รวม ๓ ชัน
 ขึ้นหมากพลทงนคตมผาดายดีเห็ดยม ครั้นแต่งขึ้นหมากแดงก็จัดคน
 เจ้าแก้วชาย ๔-๕ คน ผู้หญิง ๔-๕ คน กับหมอดำหรือทจจะด
 บวญต์ชายคน ๑ กับผู้หญิงชื่อนหมากแดงดวดอาดเรขบวญต์ครบกับ

ชันหมาก ครั้นได้ฤกษ์ยกชันหมากไป บิดามารดาเจ้าบ่าวก็ไปด้วย
 ครั้นไปถึงบันได เรือนบิดามารดา เจ้าสาวให้คนเอามือน้ำมนต์ ออกไปยื่น
 คอยประพรมชันหมากอยู่ที่ริมบันไดเรือนริมบันได แล้วคนก็ถือชันหมาก
 ๓ ชันนน ก็ถือเตยขึ้นไปตงไว้ที่ปลายแถวในประธานเรือนบิดามารดา
 เจ้าสาว แต่ชันหมากพุดนั้นวางไว้บนโต๊ะข้างนอก บิดามารดาเจ้า
 สาวก็จัดสำรับคาวหวานเลี้ยงดูเจ้าแกล่แขกพวกถือชันหมากทั้งนั้น เสร็จ
 แล้ว แดงพวกถือชันหมากทั้งนั้นก็กลับไป ฝ่ายบิดามารดาเจ้าบ่าวกับ
 บิดามารดาเจ้าสาวแกล่แกล่ พร้อมกับญาติพี่น้องทั้ง ๒ ฝ่าย ก็
 เรียกหมอลำมาข้างเจ้าบ่าว ๑ เจ้าสาว ๑ ข้างละคน บอกบวชเตือนกัน
 ชันแรมเวลาเท่าเจ้าบ่าวเจ้าสาวให้หมอลำตรวจดูเคราะห์ หมอลำคำนวณ
 ดูนาศัมพงค์ แลดูลักษณะตาเจ้าบ่าวเจ้าสาวทั้งสอง ถ้าเห็นว่าจะไม่ถูก
 ต้องกัน บิดามารดาเจ้าสาวก็กล่าวว่าจะแต่งให้อยู่ด้วยกันไม่ได้ เพราะ
 บวชเตือนกันไม่ถูกต้องกัน ถ้าเห็นว่าจะลักษณะจนทระกุ่มก็ถูกต้องกัน
 ดีแล้ว บิดามารดาเจ้าสาวก็กำหนดกับบิดามารดาเจ้าบ่าวว่า หมอลำให้
 ทำกรรมบงการมงคลวิธียะหรือให้ ให้มาชันหมากใหญ่ตามประเพณี
 เกิด แล้วบิดามารดาเจ้าสาวก็กล่าวตกลงทอดดินต้อนชันหมากกับบิดา
 มารดาเจ้าบ่าวต่อหน้าผู้แกล่แขกหมอลำทั้ง ๒ คนว่า จะเอาทองคำ ๕
 ตำลึง หรือ ๓ ตำลึง หรือเท่าใดตามควร เงินก็ต้องร้อยเหรียญหรือ
 ร้อยเหรียญหรือห้าสิบเหรียญ ฝ่ายชาวหลักห้าพบหรือด้ามพบ รูปเทียนตั้ง
 ตะ ๕ แพนหรือตั้งตะ ๓ แพน ชันหมากเล็ก ๑๕๓ ชัน หรือ ๑๐๓ ชันหรือ ๕๓ ชัน

ตามคุณานุรูปคนทั้งต้อง ฝ่ายบิดามารดาเจ้าบ่าวกับตามคำบิดามารดา
เจ้าสาวตกลงคิด แล้วบิดามารดาเจ้าบ่าวแต่เถ่าแก่ก็กลับไปบ้าน แค้น
บิดามารดาเจ้าบ่าวเจ้าสาว ก็ไปมาหาสู่เยี่ยมเยียนถามข่าวสวัสดีทุกซ่ง
กันและกันอยู่เสมอ

ครั้นถึงกำหนดหมั้นมงคลวิสาขะออกให้ตามหมอนัดทำนาย ไฉนบิดา
มารดา เจ้าบ่าวเจ้าสาวก็ให้หมอนัดกำหนดวันดี จะทำการ วิสาขะมงคล
ครั้นหมอนัดกำหนดวิสาขะ คือวันนั้นเดือนนั้นขึ้นแรมเท่านั้นเป็นอุดมฤกษ์ดี
แล้วบิดามารดาเจ้าบ่าวก็ไปจัดแจงปลุกเรณูหอ ทาน บิดามารดาเจ้าสาว
ตามสมควรเสร็จแล้ว บิดามารดาเจ้าบ่าวเจ้าสาวก็จัดแจงปลุกเป็นโรง
ใหญ่เรียกว่าโรงมัต ตระเตรียมซอหาตั้งของจะทำการ แล้วบิดามารดา
เจ้าบ่าวเจ้าสาวก็จัดแจงแต่งตำรับคาวหวาน ยกไปให้ตามพวกญาติพี่
น้องและพระหลวงขุนหมื่นและกรมการผู้บรรดาศักดิ์ เป็นการบอกแขก
ช่วยทำการวิสาขะมงคลตามสมควรทั้ง ๒ ฝ่าย แล้วบิดามารดาเจ้าบ่าว
จัดหมากซองเอาไปให้บุตรขุนนางท่นม ๆ เชิญเป็นเพื่อนบ่าวตามสมควร
แล้วก็จัดแจงเหตเจ้าสาวคาวหวานเครื่องสำหรับเคียงแขกไว้พร้อมแล้ว ก็
จัดตั้งเตียงนอนมากตาดเพดานด้วยผ้าขาวปรมปผ้าขาว แล้วเอาขันหมาก
วางตงบนผ้าขาว ใช้ขัน ๑๒ นกษัตร ๓ ขัน ขันหมากพลู ๑๕๑ ขันหรือ ๑๐๑
ขัน หรือ ๕๑ ขันวางไว้บนเตียงพร้อมกันแล้ว เชิญเถ่าแก่ท่นเจ้าใจการมา
ให้จัดลำดับพุดเป็นยอดพนมขึ้นไป ใช้หมากตั้งปลูกแถวทางลูกใต้ถุน
ขันทั้ง ๓ ขัน แล้วเอาแพรวอย่างตลัดต่าง ๆ กันคดมทั้ง ๓ ขัน แต่
ขันหมากพลูท่งนั้นได้หมากพลูเต็มทุกขัน แล้วจัดเหตกระจ่าง ๑ ไถ่ต้ม

ตัว ๑ เป็ดคุมตัว ๑ รูปเทียนขาวหนึ่งขาวเจ้าชนมพร้อม ได้โน้โตะ
 บิดฝ่ายตัวรับ ๑ เรียกชื่อว่าชนวดตาม เขามะพร้าวอ่อนปอกเปลือกแล้ว
 ๓ ผดโตะ ๑ กถ้วยสักโตะ ๑ อ้อยคัตเป็นท่อนๆ โตะ ๑ ทองคำได้พานถม
 เงินได้ขันถม ครนจัดขันหมากเสร็จแล้ว ก็เชิญดูญาติพี่น้องของผู้ที่มา
 ช่วยการ แลคนที่จะถือขันหมาก ก็ต้องเอาหมากพญไปบอกออกปากอึก
 วานทุกคน

ครนวังขึ้นเข้าเป็นฉนวนมหาภิราษโคตรมฤตยุดีแล้ว ก็จัดผู้หญิง
 มักระกูดให้ถือขันหมากหิ้ว ขันหมากคาง ขันหมากคอ ๓ ขัน แล
 ขันหมากพญ หงอน ให้ผู้หญิงสาว ๆ แต่งตัว สัอาด เรียบร้อย ถือ คนละขัน
 ครนได้ฤกษ์หมอดอนของแล้ว เอาแทเป็นคนที่คุมกระกูดประมาณห้าคน
 หกคน ออกเดินนำหน้าขันหมาก แต่ขันหวดคางคอทอง ๓ ขันนั้น ต้อง
 ต้องมีคนกลางร่วมไปทั้ง ๓ ขัน แล้วก็ออกเดินเป็นลำดับเรียงตัวกันไปเป็น
 จังหวะเรียบร้อย มีผู้ชายถือบนเดินเคียงข้างตะเกาคนคู่กับคน แล้วจัด
 หมากพญได้ขันถมเล็ก ๆ ให้คนที่เข้าใจถือดวงหน้าไปเรือนบิดามารดาเจ้า
 ลำก่อน เป็นขันหมากบอกให้รู้ว่าคนมากน้อยเท่านี้จะไปถึงเจตนา
 บิดามารดาเจ้าสาวจะได้จัดแจงการรับรองตามธรรมเนียม ครนขันหมาก
 เดินพ้นประตูบ้านเจ้าสาวออกไปถึงกตางถนน ก็ยังบน ๔ นิต ๕ นิต
 เพื่อจะให้รู้ไปถึงบ้านเจ้าสาวว่าคตกระบวนขันหมากเดินแล้ว ครนไปถึง
 ประตูบ้านเจ้าสาวก็ยกบนอีกครั้ง ๑ แล้วเดินเข้าไปถึงบันไดเรือน ฝ่าย
 บิดามารดาเจ้าสาวก็แต่งให้เอาแทถือหมอนามนตออกไปคอยรับอยู่ที่บันได
 เรือน ครนขันหมากถึงก็เอานามนตประพรมขันหมากทุก ๆ ขัน แล้ว

นำขึ้นหมากเข้าไปข้างใน แต่ชนิดตามกับขึ้นหมาก ๓ ขึ้น กับพาน
ได้ทองขึ้นได้เงินขึ้น ผู้ถือต้องถือเลยขึ้นไปวางทับบนผ้าขาวในห้องเรือน
แล้วญาติผู้ใหญ่ฝ่ายเจ้าสาวก็จุดเทียนขึ้น ๒ เล่ม เป็นเทียนเจ้าสาวเล่ม ๑
เทียนเจ้าสาวเล่ม ๑ ประกาศบอกป้าตายายวงเวียนเสร็จแล้ว จึงจุดแจ
งด้วรับควาหวานเตียงคเณกแก่แถมคนถือขึ้นหมากเสร็จแล้วก็กลับไป

ท่นฝ่ายข้างบิดามารดาเจ้าสาว ก็จุดแจงจัดด้วรับควาหวานเตียง
คเณกแก่แถมเพื่อนบ่าว ครั้นเตียงแล้ว จึงแต่งควเจ้าบ่าวให้หมอบเศกน้ามน
ได้ผสมเศกแบ่งผัดหน้าเศกขผัดปาก แล้วนางผ้าได้เลือกให้เป็นสิ่งวราศรี
พอได้ฤกษ์ดีในเวลาเช้าเจ้าแถมนำเจ้าบ่าวลงจากเรือนไป เพื่อนบ่าว
ก็เดินห้อมล้อมเจ้าบ่าวไป พอออกจากประตูบ้านก็ยกบันทึวง ๑ เก้านค
สิบนัด ไปถึงกลางทางยังครึ่ง ๑ ยี่สิบนัดตามสิบนัด ไปถึงประตูบ้าน
เจ้าสาวยังอีกครึ่ง ๑ ยี่สิบนัดตามสิบนัด ฝ่ายพวกเจ้าสาวก็ยกบันทึวงยี่สิบ
นัดตามสิบนัดเหมือนกัน แต่พวกเจ้าสาวก็ปิดประตูไว้ก่อน เจ้าบ่าวต้อง
ให้คนเอาเงินให้ ผู้ปิดประตู ประมาณดึก ๔ ย่ำไป ๕ ย่ำไป ๆ หนึ่งนั้นคือ
เงินรูเบียดำดั่ง นายประตูจึงเปิดประตูให้ เจ้าแถมนำเจ้าบ่าวเต
ยเข้าไปถึงบันได บิดามารดาเจ้าสาวก็แต่งควบุตรหรือหลานทงไว้จ
ออกไปคอยต่างเท้าให้เจ้าบ่าว ครั้นเจ้าบ่าวไปถึงแล้ว เด็กนกกเอา
ขันถมหรือขันเงินคกนาคต่างเท้าให้เจ้าบ่าว เจ้าบ่าวก็เอาเงินให้เด็กน
ประมาณ ๑๔ ย่ำไป ๑๕ ย่ำไป แล้วเจ้าแถมนำเจ้าสาวก็เอากรรชึงทาง
รับเจ้าบ่าว จึงมอขึ้นไปที่โรงมค และที่โรงมคนั้นคาคพาดนปลือคองมา
คคหนึ่ง มีเครื่องบูชาพระเทียน ๘ เล่ม หมาก ๘ ค้า ดอกไม้ ๘ ดอก

หมอนใบ ๓ เอาหมาก ๓ คำ เทียน ๓ เต็ม เงิน ๓ ตั้งวางเรียงไว้บนหมอน พกญาติพี่น้องของเจ้าสาวก็มากอยรบอยู่ที่โรงมดนั้น ครั้นเจ้าสาวถึงโรงมดแล้ว เจ้าสาวกราบพระตง ๓ หน แล้วกราบตงอีก ๓ หน ๑ แล้วเอามือกวาดหมากกับเงินซึ่งอยู่บนหมอนข้างซ้าย แล้วกราบตง ๓ หน ๑ กวาดหมากและเงินข้างขวา แล้วกราบตง ๓ หน ๑ กวาดหมากและเงินกลางหมอนเข้ามาหาตัว แล้วกราบตงอีก ๓ หน รวมเป็น ๙ หน แล้วเอาใบพัด ๓ ใบดับเทียนข้างซ้าย ดับเทียนข้างขวา ดับเทียนกลางหมอนแล้วเอากะชามเจ้าสาวก็ออกไปจึ่งมือเจ้าสาวเข้าไปในห้องที่เจ้าสาวอยู่ เจ้าสาวต้องเสียเงินค่าเบ็ดประตูกองอีกประมาณ ๕ ย่าไป ๕ ย่าไป ครั้นเจ้าสาวเข้าไปถึงในห้องแล้ว เจ้าสาวก็เอามาเผอิให้เจ้าสาวผดแต่เอ้าแกจึ่งให้เจ้าสาวกราบเจ้าสาว ๓ หน แล้วเอ้าแกจิงพาเจ้าสาวเจ้าสาวออกไปที่โรงมด ให้เจ้าสาวเจ้าสาวนั่งบนอาสนะที่ตงบายศรี ให้เจ้าสาวกับเจ้าสาวหมอบชิดใกล้กัน พกญาติพี่น้องและเอ้าแกเพื่อนเจ้าสาวนั้นนั่งล้อมโดยรอบ ตาหมอกชกวงสายสัญญาณ แล้วจุดเทียนค่านับครุฑดลัดเค นะโมจบแล้ว ก็กล่าวถ้อยเชิญขวัญเจ้าสาวเจ้าสาว ดนส่งขวัญให้ของเป็นการเอิกเกริก แล้วเปิดคตมบายศรีเวียนเทียน ตาหมอกก็ส่งคชยันโตไปรายเข้าตอก เวียนเทียนได้เจ็ดรอบก็เอ้าแกแล้วดับเทียนไปกวาดไปข้างเจ้าสาวเจ้าสาว แล้วตาหมอกเอ้าชอนมกคณามะพร้าวชอนให้เจ้าสาวเจ้าสาวกินคนละช้อน แล้วเอ้าแกทง ๒ ฝ่ายกอดขวัญมงคลให้พร แล้วเอาเงินเจิมขวัญให้คนละ ๒๐ ย่าไปบ้าง ๓๐ ย่าไปบ้าง คนละ ๒๐ เหรียญบ้าง ๓๐ เหรียญบ้าง คนละ ๖๐ เหรียญบ้าง ๘๐ เหรียญ

บ้าง ตามถาหรูป ครั้นเสร็จการทำขวัญแล้ว เจ้าสาวก็กลับเข้า
ข้างใน เจ้าสาวก็จัดรับคางหาวนเหตาวาดเตียงคู่เก่าแก่และเพอนบ่าว
เป็นการถนอมอย่างยัง แล้วข้างบิดามารดาเจ้าสาวก็จัดของแถมพลให้
แก่เก่าแก่และเพอนบ่าว บรรดาที่ได้เจิมขวัญตามมากและน้อยทวทุกคน
แล้วต่างคนก็ต่างกลับไปบ้าน ฝ่ายเจ้าสาวก็กลับเข้าไปในห้องที่เจ้าสาว
อยู่ เจ้าสาวก็ยกคางหาวนมาตั้งให้เจ้าสาว แล้วเจ้าสาวเข้าไปเปิด
ฝาฝาถ้วยชาม นั่งคอยปฏิบัติเจ้าสาวอยู่จนรับประทานแล้ว ๆ เจ้าสาวก็
ทอดแหวนใส่ในพานผ้าเช็ดมือให้เจ้าสาวดวงหนึ่ง ครั้นเวลาเย็นใกล้จะค่ำ
ให้หมันคพระดังซ ๕ รูปมารดนามนตเป็นเสร็จการพิธี ต่อมาในวันนั้น
พอค่ำลงประมาณยามเศษ เก่าแก่เจ้าสาวออกไปส่งให้เจ้าสาวที่
ในห้อง การมกคบ่าวสาวชาวเมืองพัทลุงส่งขากถ้าวมาเป็นดังเขป
แต่แทน

ลักษณะแต่งงานบ่าวสาวอย่างลาวพุงดำ

ประเพณีการมกคแต่งงานบ่าวสาว ในประเทศเมืองเชียงใหม่
เมืองนครด้าง เมืองด้างน เมืองน่าน ที่เรียกว่าลาวพุงดำนั้น
บรรดาเจ้านายท้าวพระยาราชบุตรที่มีบุตรสาว ถ้าเห็นว่าบุตรสาวของ
ตนจะสมควรทำการมกคแก่บุตรชายของใคร ก็บิดามารดาหญิง
มีใจรักใคร่นั้น ครั้นถึงวันฤกษ์งามยามดี บิดามารดาหญิงก็พุดจา
กับบิดามารดาของชายนั้นว่า จะขอเอาบุตรชายไปเป็นบุตร เมื่อตกลง
กันฝ่ายบิดามารดาชายก็บอกบิดาของตน คนบุตรชายของตนให้แก่บิดา

มารดาหญิง ๆ กับอบบเคื่อนวนคนบุตรสาวตนให้แก่บิดามารดาชาย ต่าง
 คนก็หาหมอลีโหรามาบเคื่อนวนคน บุตรก็จะทำการวิหาหมงคล ถ้าไม่
 ถูกต้องกัน ก็พูดจาบอกกล่าวกันว่าบเคื่อนบุตรชายหญิงซึ่งจะทำการ
 วิหาหมงคลไม่ถูกต้องกัน จะให้ทำการมงคลกันไม่ได้ ถ้าถูกต้อง
 ตามตำราตเป็นทศกตงพร้อมกันแล้ว บิดามารดาชายหญิงทั้ง ๒ ฝ่าย
 ก็หาวันฤกษ์ดี กำหนดทำการมงคลบุตรชายหญิงด้วยกันทั้ง ๒ ฝ่าย
 ครั้นถึงกำหนดวันฤกษ์ดี บิดามารดาฝ่ายชายหญิง ต่างคน
 มอญาคีพี่น้องมาประชุม พร้อมกัน ทบามเรือน บิดามารดาชายหญิงทั้ง ๒
 ฝ่าย แล้วบิดามารดาฝ่ายหญิงก็จัดขนมหวานขึ้นพล ๘ กรวย เทียน
 ๘ คู่ ข้าวตอกดอกไม้อันหนึ่ง เรียกว่าขันไถ่ผัว แล้วจัดขนมอีก ๒
 ขันมเทียน ๘ คู่ข้าวตอกดอกไม้ เรียกว่าขันช้อนญาติบิดามารดา
 ฝ่ายชายคนละขัน ให้ญาติพี่น้องเอากล้วยหึงไปให้แก่บิดามารดา
 บิดามารดาชายรับเอาสิ่งของไว้ แต่เทียนดอกไม้หมากพลของไถ่ผัว
 นั้น บิดามารดาชายแบ่งไว้ ๔ คู่ คั้นให้เอ้าแก่และญาติฝ่ายหญิง
 กัดบเค้นไป ๔ คู่ เมื่อเวดเอ้าแก่หญิงเอาสิ่งของให้ผัวและขันหมาก
 ไปชอชายนั่น บิดามารดาญาติพี่น้องฝ่ายชายพร้อมกันจัดผ้ารับคาว
 หวานเหลาขาวเตียงตตามสมควรแล้ว เอ้าแก่ฝ่ายชายก็นำเจ้าสาวกับ
 เพอนบ่าวและญาติพี่น้องเจ้านาว ไปบ้านบิดามารดาหญิงพร้อมกับ
 เอ้าแก่ญาติพี่น้องฝ่ายหญิงในวันเวดเอ้าเดียนั่น บิดามารดาฝ่ายหญิง
 จึ่งให้เอ้าแก่ ๔-๕ คนมากอยรับเจ้าสาวอยู่ที่ประตูบ้าน ครั้นเจ้าสาวไปถึง
 ประตูบ้านแล้ว เอ้าแก่เจ้าสาวก็พูดจากับเอ้าแก่เจ้าสาวว่านำเอาแก้วมา

ให้เป็นสัตว์สังคมคอยคุ้มครอง เจ้าแก็เจ้าสาวก็ตอบว่าดีแล้วจะได้เป็นรั้ว—
 มงคดขอรับเอาไว้ เจ้าแก็เจ้าสาวก็จึงมือเจ้าบ่าวไปขึ้นเรือนบิดามารดา
 เจ้าสาว บิดามารดาเจ้าสาวแต่งขันขอรญาติพี่น้องไว้ ให้พอกับญาติพี่
 น้องที่เป็นผู้ใหญ่สมควรจะให้เจ้าบ่าวเจ้าสาวขอพรนั้น มีเข้าดอกคอกไม้
 เทียน ๔ คู่ แล้วให้เจ้าบ่าวเจ้าสาวมาพร้อมกัน ต่างคนต่างหยิบขันเข้าดอก
 คอกไม้เทียนไปให้แก่บิดามารดาญาติพี่น้องผู้ใหญ่ทุก ๆ คนแล้ว ก็ยก
 มือไหว้ขอพรทุกคน ฝ่ายญาติพี่น้องที่ใครรับขันขอพรแล้ว ต่างคนก็ให้
 ดินให้พรแก่เจ้าบ่าวเจ้าสาว ครั้นเสร็จแล้วบิดามารดาชายหญิงเชิญ
 แก้วน้ำมาเป็นพยานด้วยกันทั้ง ๒ ฝ่าย แก้วน้ำถามชายเจ้าบ่าวว่าทรัพย์
 สิ่งของเจ้าบ่าวมีมาคู่เจ้าสาวเป็นทุนทำมาหากินเท่าใด ถ้าชายมีทรัพย์
 สิ่งของ ๆ คนมีมาเท่าใด ก็บอกให้แก้วน้ำทำบัญชีไว้ตามมากและน้อย
 พร้อมด้วยเจ้าแก็ญาติพี่น้องทั้ง ๒ ฝ่าย ถ้าชายไม่มีทรัพย์ สิ่งของ
 ก็บอกว่าไม่มีสิ่งใด จะช่วยกันทำมาหากินเลี้ยงกันไป ญาติพี่น้อง
 ฝ่ายหญิงก็จัดข้าวบิณฑบาต หวาน เหงาเข้าเลี้ยงดู จ้อยชอกัน จ้อยชอ
 นนคือหมอบาหมอบบิณฑบาต ตามเพศพงศ์ตามสมควรแก่เวลา แล้ว
 เจ้าแก็ญาติพี่น้องทั้ง ๒ ฝ่าย ต่างคนต่างก็ไปบ้าน ฝ่ายเจ้าแก็
 เจ้าสาวจัดหมอนปูเตียงนอนหมอนมุ้งแล้ว พาเจ้าสาวไปไว้ในห้อง
 นอน ๆ คือห้องเรือนของบิดามารดาเจ้าสาวนั่นเอง ทำเป็นฝากนไว้แต่
 เฉพาะห้องหนึ่งห้องสองห้องบ้าง แล้วเจ้าแก็จึงมือเจ้าบ่าวเข้าไปในช่อง
 ให้อยู่กับเจ้าสาว ๒ คน เจ้าแก็ก็กลับออกมา

ครั้นเจ้าบัวเจ้าสาวอยู่ด้วยกันครบ ๗ วันแล้ว บิดามารดาเจ้าสาว
เรียกตัวเจ้าบัวมาพูดจาหมอบบ้านเรือน ที่นา ช้าง ม้า โค กระบือ ชักคนให้กับ
เจ้าบัว ให้เขาใจได้ระวังไปกับรักษาทำมาหากินต่อไป แต่ทรัพย์สิน
สิ่งของฝ่ายบิดามารดาจะให้แก่บุตรชายบุตรสาวเป็นทุนเงินทำมาหากินด้วย
กันนั้น บิดามารดาฝ่ายชายฝ่ายหญิง หาได้หยิบยกให้ไม่ ให้แค่
ของตกแต่งเมื่อทำการวิวาห์มงคลเท่านั้น ต่อภายหลังบิดามารดา
เจ้าบัวเจ้าสาวถึงแก่กรรมแล้ว เจ้าบัวเจ้าสาวจึงจะได้ทรัพย์สินของ
บิดามารดาตามสมควร เป็นประเพณีการมงคลว่าสาวในประเทศ
พงศาวดาร

ประเพณีแต่งงานบ่าวสาวอย่างลาวพองขาว

การมงคลแต่งงานบ่าวสาวตามแบบอย่างทางเมืองชนบท และ
ประเทศลาวพองขาวฝ่ายตัวนอกนั้น เดิมบิดามารดาข้างฝ่ายชายให้
เถาแก่ผู้หญิงไปพูดจากับบิดามารดาข้างเจ้าสาวว่า บิดามารดาเจ้าบัว
ให้มาพูดจาอยากจะให้บุตรชายมาเป็นลูกเป็นเตา ข้างฝ่ายบิดามารดา
เจ้าสาวก็เรียกบุตรสาวมาไต่ถามต่อหน้าเถาเถา ว่าบุตรชายผู้ไหนให้
เถาแก่มาขอเอง ๆ จะเอาเขาหรือไม่เอา ข้างบุตรสาวถ้าไม่ขัดขวางบอก
ว่าดีแล้วแต่บิดามารดาจะเห็นดี เถาเถากับบิดามารดาข้างเจ้าสาวก็
ปรึกษากันหาวันฤกษ์งามยามดี ที่จะให้จัดหาขันหมากมาตามสมควร
แก่กำลัง แล้วเถาเถาก็ไปพูดจากับบิดามารดาข้างฝ่ายชาย ครั้นถึงวัน

บิดามารดาข้างผู้ชาย ก็จัดแจงหมาก ๔ คำได้พานแล้วเอาผ้าขาวมัด
 บุนพวนหมาก ให้เถาแก่ผู้ชาย ๓ คนถือพานหมากไปถึงเรือนเจ้าสาว
 บิดามารดาเจ้าสาวก็จัดแจงรับรองเถาแก่ตามสมควร แล้วบิดามารดา
 เจ้าสาวก็ไปเชิญญาติพี่น้องมาพร้อมกัน เถาแก่ข้างผู้ชายยกพาน
 หมาก ๔ คำให้บิดามารดาญาติพี่น้องเจ้าสาวกิน บิดามารดาญาติ
 พี่น้องข้างเจ้าสาวก็กินหมาก ๔ คำนั้นแล้ว บิดามารดาญาติพี่น้อง
 เจ้าสาว จึงปรึกษาหารือกำหนด จะเอาสินสอดกับ เถาแก่ข้างผู้ชายเท่าหนึ่ง
 เท่าใด ตามที่จะตกลงกัน เป็นคนว่าเงิน ๓๐ ตำลึง ทองคำหนัก
 บาท ๑ เหล้า ๔ ไห ปลาหีบ ๑ เนื้อหีบ ๑ ถ้าเป็นคนชนิดนี้ถนัด
 หยอนผ่อนผันตามสมควรแก่กำลัง เถาแก่ก็ลากลับไปบอกกับบิดา
 มารดาข้างเจ้าสาวว่า บิดามารดาญาติพี่น้องข้างเจ้าสาวจะเอาเงินทอง
 ดังของเท่านั้น ฝ่ายบิดามารดาข้างเจ้าสาวเจ้าสาวก็หาหม่อมมาตรวจดู
 ชดราศีข้างเจ้าสาวเจ้าสาว และดูวันเดือนฤกษ์ยามที่จะทำการมงคล
 แล้วกำหนดวันเดือนฤกษ์ยามให้ตามสมควร
 ครั้นถึงวันดีเถาแก่เอาสินสอด เหล้า ๔ ไห ปลาหีบ ๑ เนื้อ
 หีบ ๑ ไปส่งให้บิดามารดาเจ้าสาว แล้วเถาแก่ก็ลากลับมา ครั้น
 รุ่งเช้าบิดามารดาเจ้าสาว ก็หาหญิงผู้เคยเมี่ยงเคยมาจัดพาขวัญเอา
 ผ้าขาวห่อหมากห่อ ๑ มหฺมากพลจับ ๔ คำ ยอดคน ยอดยอ ยอด
 ขอย ยอดกถวย ข้าวต้มกถวยได้โตะ มดหมากเต็มหนึ่ง เอาบายดิบ
 ทำเป็นสายดำห่มหามไป มีผ้าขาวห่มนอก มก่องเช้า ๑ นาเตานา ๑
 เต๋อผ่น ๑ เต๋อจเต๋อ ครั้นถึงเวลาฤกษ์ขิดบิดามารดาเถาแก่ ก็เรียกบุตร

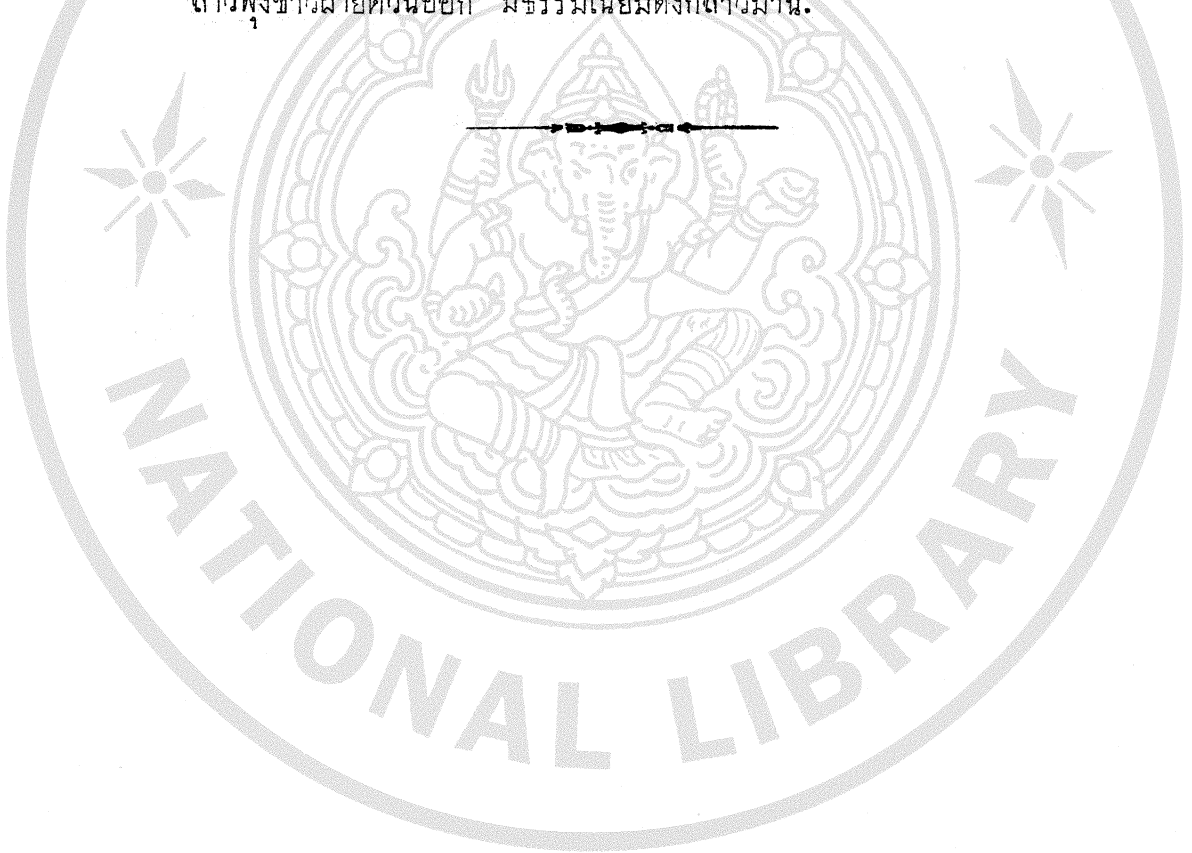
ชายออกมากับผู้ชายที่ไม่มีภรรยาคน ๑ ซึ่งเป็นเพื่อนบ้าน ถือข้าวตอก
 ร้อยเป็นพวง มาตยด้วยยอดทองอ่อนที่ยัง ไม่ได้คดคนตะขอด นัง
 พนมมือเคียงกันอยู่ทพาวณฺ์ ๆ นั้น คือ ดำรับบาศร์ปากชาม แดง
 หมอกเรียกชวณฺ์ เสร็จแล้ว ก็จัดให้ผู้ชายแบกพาวณฺ์ เด็กผู้หญิง
 ชาย ๑๑ ปี ๑๒ ปี ๓ คน หามโต๊ะห่อหมาก ๒ คน หามน้ำเต้าได้น้ำกอง
 เข้าเลื้อยนอนคน ๑ แดงเถาแก่กพาวณฺ์กับเพื่อนบ้านคน ๑ ถือยอด
 ทองด้วยข้าวตอกเป็นพวงมาตยคนตะขอดมาถึงประตูบ้านเจ้าสาว เถา
 แก่ข้างเจ้าสาวก็ลงไปปิดประตูไว้ แดงเถาแก่เจ้าสาวเอาเหล้าชวดหนึ่ง
 หมาก ๒ คำให้เถาแก่ข้างเจ้าสาว ๆ จึงเปิดประตูให้เข้าไป ครั้นมาถึง
 บันไดเจ้าสาวชนนบนหิน แดงเด็กผู้หญิงเอาน้ำใส่ขันดังเท่าให้เจ้าสาว
 แดงเถาแก่ข้างเจ้าสาวก็จูงมือเจ้าสาวชนนเรือน เถาแก่ข้างเจ้าสาว
 กริบเอาโต๊ะห่อหมากกับหามน้ำเต้ากองเข้าเลื้อย ไปวางไว้บน ท่อนเจ้าสาว
 เจ้าสาวกับ เพื่อนเจ้าสาว เอายอดทอง ท่อ มานนเหน็บไว้บน หลัง คาเรือน
 บิดามารดาเจ้าสาว เถาแก่จูง เอามดหมาก ๒ ห่อหมากออก ไว้ใต้ ท่อน
 เจ้าสาวเจ้าสาวนน ๓ คน แดงก็เก็บทองเสีย แดงมดหมากเดิม ๑ นน
 บิดามารดาเจ้าสาวเก็บไว้ เมื่อบุตรสาวมบตรกเอามดหมากเดิมนน
 ได้ในกระตังครกเมื่อออก มดหมากเดิมนนเรียกความคณาชวณฺ์ เถาแก่
 กพาวณฺ์เจ้าสาวออกมาทงเคียงกับเจ้าสาว แดงยกพาวณฺ์ข้างเจ้าสาวมาให้
 เจ้าสาวจับไว้ ยกพาวณฺ์เจ้าสาวมาให้เจ้าสาวจับไว้ แดงหมอกเรียก
 ชวณฺ์เสร็จแล้ว เถาแก่เอามคณาชวณฺ์นนคดไขชวณฺ์ให้เจ้าสาวกิน
 ครั้งหนึ่ง ให้เจ้าสาวกินครั้งหนึ่ง แดงบิดามารดาญาติพี่น้องข้างเจ้าสาว

เอาด้วยมือข้อมมือเจ้าบ่าวเจ้าสาวจับมือเจ้าบ่าวไว้ให้บิดามารดาพี่น้อง
 ผูกขวญ ก็ให้สินให้พรตามเพศบ้านเมือง ฝ่ายบิดามารดาญาติพี่น้อง
 เจ้าบ่าวผูกขวญเจ้าสาว เจ้าบ่าวก็จับมือเจ้าสาวให้บิดามารดาพี่น้อง
 ผูกขวญให้พรอย่างเดียวกัน ครั้นเสร็จแล้วพวกเจ้าสาวก็ยกตำรับเตียง
 เจ้าบ่าวและญาติพี่น้องที่มาประชุมกันทั้ง ๒ ฝ่ายเถกแก่กับเจ้าบ่าวและพวก
 เจ้าบ่าวก็พากันกลับบ้าน

ในวันนั้นต่อมาอีกสักครู่หนึ่ง ญาติพี่น้องข้างเจ้าสาวก็พาเจ้าสาว
 ไปไหว้บิดามารดาข้างเจ้าบ่าว มั่งคั่งญาติก็ไปด้วยด้วยกันแบกฟกหมอน
 เสื้อผ้าถุงผ้าห่มข้างเจ้าสาวไปเป็นของตำรับไหว้ ครั้นไปถึงเรือนบิดา
 มารดาเจ้าบ่าว เด็กก็เอานางเตาเจ้าสาวแล้วก็นำไปบนเรือน เจ้าสาว
 ก็ไปนั่งอยู่ทพาวขวญกับเพื่อนเจ้าสาว แล้วหมอนก็เรียกขวญเจ้าสาว
 เสร็จแล้ว เจ้าสาวก็ไหว้บิดามารดาญาติพี่น้องข้างเจ้าบ่าว ด้วยฟก
 หมอนเสื้อผ้าถุงผ้าห่ม ให้บิดามารดาญาติพี่น้องเจ้าบ่าว ๆ ก็เอาด้วยชาว
 ผูกข้อมมือเจ้าสาว แล้วเอาเงินและสิ่งของทพาวขวญเจ้าสาวตามสมควร แล้ว
 พวกข้างเจ้าบ่าวก็ยกตำรับมาเตียงญาติพี่น้องเจ้าสาว เสร็จแล้วญาติ
 พี่น้องและเจ้าสาวก็ตามบิดามารดาญาติพี่น้องเจ้าบ่าวกลับบ้าน

ครั้นเวลาประมาณทุ่ม ๓ เถกแก่ก็พาเจ้าบ่าวไปตั้งที่บนเจ้าสาว
 ครั้นไปถึงเรือนแล้วเจ้าบ่าวก็ไหว้บิดามารดาเจ้าสาว ๆ ก็ให้ศีลให้พรตาม
 สมควร แล้วเจ้าบ่าวก็เข้าไปในเรือน พวกเถกแก่ข้างเจ้าบ่าวก็พากัน
 กลับไปบ้าน แล้วบิดามารดาข้างเจ้าสาวจัดอกไม้รูปเทียนใส่พาน ให้
 เจ้าสาวถือไปขอขมาเจ้าบ่าวก่อน แล้วให้อยู่กินด้วยกันในเรือนบิดา

มารดาเจ้าสาว ช่งกนฝ่าเป็นห้องโถงวงซอห้องหนึ่งเท่านั้น เพราะ
 ธรรมเนียมเรือนดาวยาว ๕ ห้องบาง ๗ ห้องบาง ซอกกว้างประมาณ ๓ วา ๔
 วา จงกนเป็นห้องอยู่ครึ่งซอ ถ้าบุตรหญิงหลายคน บิดามารดาก
 ต้องต่อเรือนให้ยาวออกไปอีกจนพอกับบุตรหญิง บางทีบุตรหญิงใหญ่
 ได้สามีเกิดบุตรออกเรือนไปต่างหากแล้ว บุตรหญิงผู้น้องจะมีสามี
 บิดามารดาก็ให้อยู่ในห้องเรือนบิดามารดานั่น ไม่ต้องต่อเรือนให้ยาว
 ออกไป ถ้าเป็นคนบริบูรณ์มีเรือนอยู่หลายหลัง ก็ยกเรือนให้แก่บุตร
 ชายบุตรสาวอยู่ด้วยกัน ประเพณีการมรดกแต่งงานบ้านสาวในประเทศ
 ดาวพุ่งขาวฝ่ายตนออก มีธรรมเนียมตักดาวมาน.

ประเพณีแต่งงานบ่าวสาวของจีน
รองอำมาตย์เอก จ่วนต๊ต บุญญถิ เรียบเรียง

ประเพณีการแต่งงาน เป็นด้าม ภรรยา กันในประเทศจีนนั้น มี
กล่าวไว้ในหนังสือเต๋ยเต๋ม ๒ ว่า เริ่มงานพิธีขึ้นเมื่อครั้งราชวงศ์
จิ่ว ในรัชสมัยพระเจ้าจิ่วเซ่งอ๋อง เมื่อพระเจ้าจิ่วเซ่งอ๋องได้เสวย
ราชสมบัตินั้น มีพระชนษาเพียง ๘ ปี จึงทรงให้จิ่วกงคันผู้เป็นพระ
เจ้าอาว์ เป็นผู้สำเร็จราชการแผ่นดินแทนพระองค์ จิ่วกงคันได้ตั้ง
กติกาสถาปนาขึ้น สำหรับอบรมจรรยาประชาชนพลเมืองขึ้นไว้หลายประ-
เภท มีพิธีสวมหมวกเครื่องแต่งตัว พิธีแต่งงานบ่าวสาว พิธีมาปนกิจ
พิธีเยี่ยมเยียน พิธีประชุมเลี้ยงดูผู้ใหญ่ พิธีผูกขอมเพ่งเกาทัณฑ์
พิธีเลี้ยงแขก พิธีเชิญผู้ใหญ่ พิธีประเพณีเหตงานเป็นต้น ในทันทันจะ
กล่าวประเพณีการแต่งงานเป็นด้าม ภรรยา กัน ซึ่งได้ตั้งขึ้นก่อนพุทธ
ศักราช ๕๗๒ ปี ดังต่อไปนี้

ชาวประเทศจีนถือว่าการแต่งงานเป็นด้าม ภรรยา กันนั้น เป็นการ
สำคัญยิ่งกว่าเรื่องใด ๆ จึงนับถือและประพฤติตามบัญญัติอย่างเคร่ง
ครัด เช่นห้ามมิให้มีการแต่งงานในวงศ์แซ่กันเดียวกัน เพราะฉะนั้น
การจะตั้งข้อหาถึงมาเป็นภรรยา จึงจำต้องซักไซ้ได้แต่เพียงวงศ์ตระกูลกัน
อย่างระมัดระวัง ถ้าพลาดพลั้งลงไปแล้วเป็นเหตุให้เสื่อมเสียวงศ์แซ่

และข้อเดียว เพื่อจะวางพิธีการแต่งงานเป็นระยะเวลากี่วัน
จึงกำหนดพิธี ตั้งแต่เริ่มตั้งข้อจนถึงวันแต่งงาน เป็น ๖ เดือนด้วยกัน
ความเรียกว่า “ตกเตียง” แต่พิธีตกเตียงนิยมใช้กันแต่ครั้งโบราณ
ตกมาถึงสมัยราชวงศ์เฉิงเฉียว ความนิยมได้เปลี่ยนแปลงไป จึง
ยอติพิธีบางประเภทเสียบ้าง เพื่อสะดวกแก่พิธี แม้กระนั้นก็ยังถือ
ว่าเป็นชนบ ธรรมเนียมอย่างโบราณ อยู่ตลอดมา จนถึงสมัย เก่งเหม่งตม
ราชวงศ์เฉิงเฉียว เปลี่ยนวิธีการปกครองเป็นประชาธิปไตย ตั้งแต่
พ.ศ. ๒๔๕๕ มาจนปัจจุบันนี้ ความนิยมค่อยเปลี่ยนไปในความเจริญ
ของชาวตะวันตก เขาธรรมเนียมการแต่งงานอย่างฝรั่งมาใช้ แต่ก็ยัง
เป็นส่วนใหญ่ไม่แพร่หลาย มักมีแต่เฉพาะพวกนักเรียนกับพลเมือง
ในท้องถิ่น ๆ มีความเจริญแล้วเท่านั้น

การแต่งงานเป็นด้ามกรรยาถนน ตามหนังสือข้ออื่นหนึ่งเคย
บัญญัติไว้ว่า หญิงต้องมีอายุ ๑๕ ปี ชายต้องมีอายุ ๒๐ ปี
จึงควรแต่งงานหมั้นหมั้นเรือนได้ หญิงชายที่จะแต่งงานกันกำหนดระยะ
เวลาดังแต่เริ่มตั้งข้อ จนถึงวันแต่งงานเป็นชน ๆ ดังนี้ คือเจ้า
แผ่นดินภายในปี ๑ เจ้าประเทศราชภายใน ๒ เดือน เจ้าอำมาตย์
ภายใน ๓ เดือน ราษฎรสามัญภายใน ๑ เดือน การกำหนดเขต
แต่งงานนั้น จะได้เลิกดื่มเดียวเมื่อครั้งราชวงศ์เฉิงเฉียว หรือแผ่นดินใด
ก่อนราชวงศ์นั้นยังไม่พบหลักฐาน ด้วยปรากฏว่าประเพณีของชาว
เตยจิวมณฑลทงต้งไม่กำหนดกัน แต่แต่ความสะดวก จะแต่ง

งานกันช้าวันหรือเร็ววันก็ได้ ไม่มั่งกฏห้ามอย่างใด มีหลักเกณฑ์แค่
เพียงต้องเป็นฤกษ์ยามวันคนที่โหด ว่าดีทั้งหญิงและชาย ด้วยถือ
กันว่าในชีวิตของมนุษย์ จะมีความภูมิใจในความดีอันแท้จริงก็พอ
แต่งงานเท่านั้น จึงถือประเพณีฤกษ์วันเป็นหลัก ในวันแต่งงานนั้นถือ
เป็นเกียรติยศเท่ากบผู้ใดรับยศศักดิ์ จนมีคำจีนใช้เรียกคู่กันอยู่ ๒ คำ
คือ การดอบได้ได้เป็นขุนนางเรียกว่า “ได้เค็งกวย” และการได้แต่ง
งานเรียกว่า “เซยเค็งกวย” พิธีแต่งงานคำจีนเรียกเป็น ๒ อย่าง คือ
เรียกว่า “ฮันฮัน” อย่างหนึ่ง และ “เกชู้” อย่างหนึ่ง ฮัน นั้นแปลว่า
การกระทำพิธีกันในยามค่ำมืด ฮัน แปลว่าโดยสื่อสารให้เป็นสามี
ภรรยากัน รวมความว่า แต่งงานโดยเหตุที่สื่อช่วยกระทำ จึงได้เป็น
สามีภรรยากันในราตรีกลาง ล้วนคำว่า เกชู้ นั้นเป็นภาษาเตยจิ๋ว เก
แปลว่า วิวาหะ ชู้ แปลว่า อาวาหะ จะเทียบอาวาหะวิวาหะของไทย
ไม่สู้ตรงกัน

ประเพณีการแต่งงานตามทกต่างมาน มีเหตุผลต่างกันตาม
สมัยนิยม จะแยกอธิบายพิธีกรรมนิยมครองโบราณและตติกรรม—
นิยมชาวเตยจิ๋ว ในแผ่นดินซึ่งเคยเป็น ๒ ตอนดังต่อไปนี้

พิธีแต่งงานบ่าวสาวอย่างโบราณ

พิธีแต่งงานของจีนในสมัยโบราณ ทกำหนดเป็น ๖ ระยะด้วย
กันนั้นคือ พิธีระยะแรกเรียกว่า “หมัซึ” แปลว่าสู่ขอ คือว่าถ้าบิดา

มารตามความพอใจจะดูหญิงใดให้เป็นภรรยาตกชายของตน ก็จัด
 ผู้คนเคยเป็นสื่อ ไปพูดจาซื้อต่อผู้ปกครองของหญิงนั้น (การ
 ทดลองมีด่อนนั้นจะได้เป็นคนกลาง สะดวกแก่การพูดจา) ถ้าผู้ปกครอง
 ฝ่ายหญิงยินยอมตกลงด้วยแล้ว ผู้เป็นสื่อก็กลับมาบอกแก่ผู้ปกครอง
 ฝ่ายชายๆ ก็ให้ผู้แทนของตนไปกับสื่อ นำเอา “นกหงษ์” เป็นของ
 หมั้นไปให้แก่ผู้ปกครองฝ่ายหญิง (นกหงษ์ รูปคล้ายห่าน นกชนิดหนึ่ง
 ไปไหนไม่ทิ้งกัน มีตามภาคเหนือของจีน ทางภาคใต้ไม่มี ชาวเคยจึง
 จึงทำตัวนกหงษ์ด้วยทองคำสำหรับไว้ใช้ในการหมั้น) ผู้ปกครองฝ่าย
 หญิง ก็เตรียมโต๊ะจัดตั้งไว้ทางทิศตะวันตกในบ้านโต๊ะ ๓ และจัด
 ไว้ทางขวามืออีกที่ ๑ แล้วให้ผู้แทนของตนออกไปรับแขก คือผู้
 แทนและสื่อของฝ่ายชายที่มา เมื่อได้ไต่ถามความประสงค์จากแขก
 และสื่อแล้ว จึงนำความกลับมาบอกแก่ผู้ปกครองฝ่ายหญิง ผู้
 ปกครองฝ่ายหญิงจึงเดินออกมาต้อนรับหน้าบ้าน และคำนับแสดงความ
 เคารพ ผู้แทนฝ่ายชายและสื่อต้องแสดงความเคารพถ่อมตน แล้ว
 ผู้ปกครองฝ่ายหญิงก็เชื้อเชิญแขกให้เข้าเรือน ผู้แทนและสื่อของ
 ฝ่ายชายจึงเดินเข้าทางทิศตะวันตกของฐานบัทม์ เมื่อถึงหน้าห้อง
 บุชานน ผู้ปกครองฝ่ายหญิงก็เชื้อเชิญให้เข้าประตูอีกหน ๑ ผู้แทน
 และสื่อของฝ่ายชาย ก็แสดงความถ่อมตนเช่นเดิม และเดินถอย
 หดเป็นพิธีกรรมนิยมครบ ๓ ครา แล้วจึงได้พากันเดินตามเขาไป
 ครั้นถึงสถานที่บูชา ผู้แทนและสื่อของฝ่ายชาย ยืนหันหน้าไปทาง

ทิศตะวันออก และแสดงความประสงค์คนมานั้น ขณะนั้นผู้ปกครอง
ฝ่ายหญิงหันหน้ามาทางทิศเหนือรับค่านับแล้ว ผู้แทนฝ่ายชายจึงตั้ง
นกหงษ์มอบให้ และคืนหน้าค่านับมาทางใต้แล้วจึงออกเดินจากห้อง
บูชา ส่วนผู้ปกครองฝ่ายหญิงก็ตามออกมาเชิญไปนั่ง ณ ห้องรับแขก
ซึ่งได้จัดโต๊ะรับรองไว้แล้ว

พิธีระยะที่ ๒ เรียกว่า “มั่งเมย” แปลว่าตามถึงวัน เดือน ปี ที่
เกิดและชื่อ ครองฝ่ายชายให้ผู้แทนไปขอจดเวลา วัน เดือน ปี ของ
หญิง ผู้ปกครองฝ่ายหญิงก็แสดงความยินดี เมื่อได้จดลงเทียบเรียบ
ร้อยแล้ว ผู้แทนฝ่ายชายก็ถว้จะกลับ ผู้ปกครองฝ่ายหญิงให้คนออก
มาเชิญรับประทานอาหาร แทนฝ่ายชายแสดงความพอใจ ผู้
ปกครองตั้งคนใช้ให้ถอนกไปเสีย แล้วจัดโต๊ะห้องทางทิศตะวันออก
เสร็จแล้วจึงออกมาเชิญผู้แทนฝ่ายชายแต่ละต่างค่านับต่อกัน คนใช้จัด
ถ้วยสุรารองให้ผู้ปกครอง ทุรับเอามา แล้วยืนชนทางทิศตะวันตก
เฉียงเหนือทหน้าโต๊ะ ตั้งถ้วยสุราเชิญผู้แทนเซ้า่งโต๊ะ ผู้แทนกรับ
เอาถ้วยสุราไว้ คนใช้ยกอาหารแห้งมาตั้งให้ผู้แทน ผู้แทนจึงใช้มือ
ซ้ายถอยถ้วย มือขวารับอาหารแห้งนั้นแล้วยืนชนกระทำพิธีเช่นให้
เอาสุรารินได้ถ้วยเหล้าไป ๓ ถ้วยแล้ว จึงเซ้า่งหันหน้าไปทางทิศ
เหนือฐานบถมทางทิศตะวันตก ยกถ้วยสุราชนค่านับแดงกตมเป็น
พิธี เพื่อแสดงความพอใจต่อเจ้าของบ้าน เมื่อวางคณโทและถ้วย
ตงด้วยกมมือชนค่านับเจ้าของบ้าน ทุ กค่านับตอบ ผู้แทน จึงเซ้า่ง

โต๊ะทางซ้าย เมื่อเครื่องอาหารบริบูรณ์พร้อมแล้ว ผู้แทนก็หยิบอาหารแห้งบางสิ่งรวมไว้แล้ว แจกให้เจ้าของบ้านทราบว่าจะนำเอาอาหารแห้งนั้นไปให้แก่ผู้ปกครองฝ่ายชาย เพื่อแสดงกิจการที่ได้กระทำไปแล้ว ผู้แทนจึงคำนับลาออกจากโต๊ะมาที่ชานชลา ตั้งอาหารแห้งนั้นให้คนใช้ที่มามากด้วยกัน แล้วจึงคำนับลาเจ้าของบ้าน เจ้าของบ้านเดินมาส่งถึงนอกประตูบ้าน และแสดงคำนับกันอีกครั้ง ๑ เมื่อผู้แทนกลับไปถึงบ้าน แล้วก็เอาเทียนและอาหารแห้งไปให้แก่ผู้ปกครองฝ่ายชาย ๆ รับไว้แล้ว จึงเอา วัน เดือน ปี ของชายและหญิงไปเลี้ยงตาย ณ ที่บูชาบรรพบุรุษ

พิธีระยะที่ ๓ เรียกว่า “ นบกด ” แปลว่า หาวัดฤกษ์ยามกำหนดวันแต่งงาน ผู้ปกครองฝ่ายชายให้ ผู้แทนนำเอานกหงส์ไปให้แก่ผู้ปกครองฝ่ายหญิงอีกครั้ง ๑ เมื่อผู้แทนไปถึงบ้านฝ่ายหญิงแล้ว ผู้ปกครองฝ่ายหญิงจึงออกมาต้อนรับและเชิญเข้าไปในบ้าน ต่างแสดงคำนับกัน ผู้แทนฝ่ายชายส่งนกหงส์และเทียนนัดวันแต่งงานคดีให้แก่ผู้ปกครองฝ่ายหญิง ๆ รับเทียบกับนกหงส์ไว้แล้วก็แสดงความยินดี และกล่าวคำรับรองตามฤกษ์ยามในเทียบที่ตั้งมานาน ผู้แทนฝ่ายชายเมื่อได้รับคำมั่นสัญญาเป็นทศกถาแล้ว ก็คำนับลากลับไปแจ้งให้ผู้ปกครองฝ่ายชายทราบ

พิธีระยะที่ ๔ เรียกว่า “ นบเตง ” แปลว่า รับสินสอด ผู้ปกครองฝ่ายชายจัดสินสอด ผ้าแพรพันลี้ด้าและลี้ดากัง ๓๐ ม้วน หนึ่งกวาง

๒ ผืน ถ้าไม่มีให้เอาหนึ่งเพะหรือหนึ่งแกะแทนก็ได้ แล้วมอบให้ผู้แทนเอาไปให้แก่ผู้ปกครองฝ่ายหญิง เมื่อผู้แทนไปถึง ผู้ปกครองฝ่ายหญิงก็ออกมาเชิญเข้าไปในบ้าน ผู้แทนตั้งเทียบและรายการดินสออดและสิ่งของให้ ผู้ปกครองฝ่ายหญิงรับมาตรวจดินสออดและสิ่งของตามรายการในเทียบนั้นแล้ว ผู้แทนฝ่ายชายก็คำนับลากลับไป

พิธีระยะที่ ๕ เรียกว่า “เซ็ค” แปลว่า กำหนดวันแต่งงาน ผู้ปกครองฝ่ายชายให้ผู้แทนนำเอาฤกษ์ยามวันกำหนดการแต่งงาน ไปบอกแก่ผู้ปกครองฝ่ายหญิง เมื่อผู้แทนไปถึงแล้ว ผู้ปกครองฝ่ายหญิงก็ออกมาเชิญให้เข้าไปในบ้าน ต่างกระทำคำนับกันแล้ว ผู้แทนจึงตั้งเทียบกับนกหงส์ให้แก่ผู้ปกครองฝ่ายหญิง ผู้ปกครองฝ่ายหญิงรับเอาเทียบและนกหงส์ไว้แล้ว ก็กล่าวคำยินดีต้อนรับจะปฏิบัติตามวันนัดแต่งงานที่กำหนดนั้น

พิธีระยะที่ ๖ เรียกว่า “ซินเง้ง” แปลว่า รับมอบตัวเจ้าสาว คือเจ้าบ่าวรับมอบตัวเจ้าสาว ฝ่ายชายต้องจัดสัตว์สดทั้งตัว คัดเลือกออกเลี้ยงแล้วบรรจุลงในเคียว (คล้ายหม้อ) ใบ ๑ และปลาสด ๑๔ ตัว บรรจุลงในเคียวอีกใบ ๑ กระต่ายทั้งตัวทำเป็นเนื้อสดแห้งบรรจุลงในเคียวอีกใบ ๑ ทั้ง ๓ ตั้งนาคยกไปวางไว้นอกประตูห้องของเจ้าบ่าว ทิศตะวันตกนอกทางศีรษะ แล้วจุดธูปสำหรับชำระกายบนฐานบัพทิมทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ และจุดโตะเตียงอาหารกวางเรอน เอาเตาเจียวเครื่องหมก ๒ โถ กระป๋เนื้อ ๔ โถ ข้าวเปลือกกวางรวม ๕ อย่าง ๔ โถ

โถเหลืงตองเอาผ้ามีดคุมทุกโถ และนำแกงร้อนอีก ๓ หม้อ ครั้น
 จืดเสร็จแล้วจึงตวงซวดและถวญสุราทางเหนือริมฝาผนังห้อง
 นำเย็นพร้อมทั้งกระบวยตักนาทางตะวันตกและฝาคลุมไว้ด้วย
 เครื่องอาหารบรรจลงในขันตงไม้ ไม้วางไว้ทางทิศใต้ เอาผืนผ้าเตา
 แก้วเปิดออกแห้งผ้าออกเป็น ๒ ซีก ใช้ต่างถวญสุรา ๖ ใบ เมื่อเตรียม
 สิ่งของต่างๆ ไว้เสร็จแล้ว ผู้ปกครองก็ให้ชายผู้เป็นเจ้าบ่าวออกจาก
 บ้านไปรับเจ้าสาว เจ้าบ่าวถามยศศักดิ์กับเครื่องเค็มยศ ถ้าไม่มียศ
 ศักดิ์ ก็แต่งเครื่องยศได้ แต่หมวยยศต้องเอาขอดออกเสีย เครื่อง
 แต่งนั้นใช้ดีด้า นงหรือเกวตดีด้า เพื่อนเจ้าบ่าวก็แต่งดาเช่นเดียว
 กัน เครื่องพิธีของเจ้าบ่าวก็เป็นขนนางก็แต่งขบวนแห่อย่างขนนาง
 ถ้าเป็นราษฎรก็แต่งตามปกติ ในลัทธิ “ขงเต๋” ถ้าวัวไต้เต๋ๆ มิ
 ได้ถ้าวถึงสิ่งของอย่างใดในขบวนพิธีไปรับเจ้าสาว ถ้าวัวไต้เต๋
 หรือเกวตดีด้าสำหรับรับเจ้าสาวนั้น จะต้องม่านกาง เมื่อเวลาออก
 เดินจะต้องมีคนถือไฟนำหน้า เมื่อเจ้าบ่าวถึงบ้านเจ้าสาวแล้ว จึงหยุด
 กระบวนอยู่นอกประตูบ้านจนเจ้าของบ้านออกมาเชิญ แล้วจึงคำนับ
 หน้าไปทางทิศตะวันตก เจ้าบ่าวแล้วจึงคำนับและหันหน้าไปทางทิศ
 ตะวันออก เจ้าของบ้านนำเจ้าบ่าวเข้าไปในบ้าน ต่างแต่งกิริยาเซอ
 เชิญกันครบ ๓ หัน เจ้าบ่าวถอนกหงษ์เข้าไปจนถึงประตูห้องบรรดา
 เชยโจว (บรรพบุรุษ) แล้ว เจ้าของบ้านจึงเชิญให้เข้าประตู และนำ
 เจ้าบ่าวเดินเข้าทางตะวันตก เจ้าบ่าวก็ตามเข้าไปจนถึงทบชา แล้วผืน

หนาไปทางเหนือวางนกหนึ่งลง แล้วเจ้าของบ้านจึงนำเจ้าสาวไปยืน
 อยู่ทางใต้ กระทำพิธีกราบไหว้พร้อมกันทั้ง ๒ คน แล้วจึงลุกขึ้นพา
 กันออกจากห้องบูชาเดินไปทางตะวันตก แต่เจ้าของบ้านไม่ต้องตาม
 ไปด้วย ครั้นออกมาจากห้องบูชาแล้ว เจ้าของบ้านก็เชิญเจ้าสาวเข้า
 นั่งโต๊ะตั่งไว้ทางตะวันตกและจัดแจงเลี้ยงดูกัน ครั้นเจ้าสาวแต่งตัว
 เสร็จแล้ว มีแม่หม้ายนำพาอยู่ข้างเคียง แล้วจึงออกมายืนอยู่ที่
 กตางห้องโถง แม่หม้ายข้างขวามือ เพื่อนเจ้าสาวคิดตามมาข้างหลัง
 แล้วเจ้าสาวก็หันหน้าไปทางใต้ แสดงความเคารพต่าผู้ปกครอง ๆ ก
 กตาวคำดังตอนเจ้าสาวว่า เจ้าจงปฏิบัติตามมารดาของสามี ในสิ่งที่
 ควรปฏิบัติ อย่ามีความประมาทและเกะเจจกราน อย่ามีความดื้อดอง
 ขัดขืนต่อผู้ใหญ่และสามีของตน ส่วนมารดาเจ้าสาว ก็มาสวมเสื้อ
 และคลุมผ้าให้ เมื่อเสร็จแล้วมีการตั้งถ้อยคำเตือนเช่นเดียวกัน ถ้า
 แก่งนำเจ้าสาวเจ้าสาวออกจากบ้าน ให้เจ้าสาวพะยุงเจ้าสาวขึ้นนั่งรถ
 เรียบร้อยแล้ว เจ้าสาวก็ขึ้นนั่งขึ้นรถนั้นด้วยตนเอง จนตรอกหมุ่นได้
 ๓ รอบแล้วจึงมอบหน้าที่ให้คนขับรถ ตัวเจ้าสาวไปนั่งบนรถของคนออก
 คน ๑ ขับนำหน้าไป เมื่อถึงบ้านแล้วเจ้าสาวจึงลงจากรถมารับเจ้าสาว
 ที่หน้าประตูบ้าน เมื่อรถเจ้าสาวมาถึงแล้ว ผู้ปกครองก็ออกมาต้อนรับ
 รับเข้าไปข้างในบ้าน เมื่อเดินไปถึงประตูห้องนอน เจ้าสาวเดินเข้า
 ทางทิศตะวันตก สาวใช้จึงมาจัดแจงปูเตียงให้เจ้าสาวเจ้าสาวเข้านั่งพัก
 ข้างหนึ่งทางทิศใต้ หญิงหนึ่งทางทิศเหนือ เจ้าสาวเปิดผ้าคลุมหน้าเจ้า

ดาวออก ดาวใช้ยกทวาระต่างหน้ามาตงไว้ตรงหน้า ครั้นเจ้าบ่าวเจ้า
 ดาวชำระกายเสร็จแล้ว จึงให้คนยกเอาหม้อและภาชนะบรรจุเครื่อง
 ความหอมเปิดไถ่มาตง เมื่อเรียบร้อยแล้วพนักงานเหล่านั้น ก็ถอย
 ออกไปอยู่ที่ประตูทางทิศตะวันออก ผู้นำก็เชิญเจ้าบ่าวเข้านั่งทางทิศ
 ใต้ เจ้าดาวนั่งทางทิศเหนือ หันหน้าเข้าหากัน ผู้นำรินสุราลงในถ้วย
 สำหรับพิธี และ จัดอาหารไว้ในภาชนะ ตั้งให้แก่เจ้าบ่าว เจ้าดาว ๆ รับเอา
 ไว้แต่ก็แสดงคำนับ แล้วเอาสุรารินดื่มคนละ ๓ ถ้วย ผู้นำยื่นคอย
 ปฏิบัติแนะนำให้รับประทานอาหารและคักข้าวให้ ๓ หน ครั้นรับประทาน
 อาหารเสร็จแล้ว ผู้นำเอากล้วยนำส่งให้เจ้าบ่าวเจ้าดาว ๆ รับเอาไว้แต่
 แสดงคำนับแล้ว จึงลุกขึ้นเดินออกจากโต๊ะไปนั่ง ณ ที่เดิม ผู้นำจึงจัด
 อาหารอีกโต๊ะ ๑ แต่ไม่มีสุรา แล้วเชิญให้เพื่อนเจ้าดาวรับประทาน
 ส่วนเพื่อนเจ้าบ่าวและคนรถจอดเรียงทักตางเรือน ให้เจ้าบ่าวเชิญ
 ฝ่ายเพื่อนเจ้าดาว และเจ้าดาวเชิญฝ่ายเพื่อนเจ้าบ่าวและคนรถ แม่น้ำ
 ที่เป็นผู้ใหญ่จึงมาเซ่นหน้าให้แก่คนทั้งหลาย เมื่อรับประทานกันเสร็จ
 แล้ว เพื่อนเจ้าดาวจึงเข้าไปในห้องจัดแจงปลื้ม จดทันท่อนให้เจ้าบ่าว
 อยู่ข้างตะวันออก เจ้าดาวอยู่ข้างตะวันตก แล้วออกมาเชิญเจ้าบ่าว
 เจ้าดาวเข้าห้อง แล้วเพื่อนเจ้าดาวนำประตูปอกจากห้อง ไปคอยอยู่
 ภายนอก ครั้นเวลาเช้ารุ่งขึ้น เจ้าดาวชำระกายแล้วแต่งตัวเก๋ตาม
 เอาภาคภูมิผมสวมเสื้อเครื่องสำหรับพิธีแล้ว ออกจากห้องไปคอย
 ปฏิบัติตามมารดาของสามีทหน้าประตูห้อง เมื่อปฏิบัติตามมารดาของสามี

คนชนออกจากห้อง เจ้าสาวก็เข้าไปกราบไหว้แล้วจุดธูปโต๊ะที่ฐาน
 หน้าห้องทางทิศใต้ และเชิญบิดามารดาของสามีเข้ามา เจ้าสาวยก
 ตะกร้าผลไม้ (พุดชา) ผลเตย (เกวตัก) เดินข้างฐานตะวันตกเข้าไป
 วางไว้ที่โต๊ะแล้วกราบไหว้บิดามารดาของสามี ๆ ลูกขึ้นรับไหว้แล้ว
 ทักทายปราศรัย แล้วบิดาของสามีจึงหยิบเอาตะกร้าผลไม้ส่งให้มารดา
 ของสามีรับไป เจ้าสาวกราบไหว้อีกครั้ง ๑ แล้วถอยกลับออกไป
 เป็นธรรมเนียมที่บิดามารดาของสามี จะต้องประพฤติกริยาจากแต่
 ความสนิทสนมรักใคร่ เพื่อชักนำให้เจ้าสาวคุ้นเคย จึงได้เรียกมา
 รับประทานอาหารที่จัดไว้นอกห้อง เจ้าสาวเข้ามายืนข้างโต๊ะทางทิศ
 ตะวันตก พนักงานจึงรินสุราลงในถ้วยดีเลิศมัทจัดไว้บนโต๊ะทาง
 เหนือแล้ว เจ้าสาวเดินมาทางทิศตะวันออก คำนับไหว้แล้วคอยรับ
 ถ้วยสุรา พนักงานส่งถ้วยสุราให้เจ้าสาวแล้วเดินออกไปที่ฐานทางทิศ
 ตะวันตก หันหน้าไปทางเหนือแล้วคำนับตอบ เจ้าสาวรับคำนับอีก
 ครั้ง ๑ พนักงานนำอาหารแห่งอาหารหมักดองที่บรรจุในโถออกมา
 วาง เจ้าสาวจึงเข้ามา มือซ้ายถือถ้วยสุรา มือขวาถืออาหารแห่ง
 และอาหารหมักดอง กระทำพิธีเช่นไหว้ครบ ๓ ครั้งแล้ว จึงนั่งลงทาง
 ทิศตะวันออกของโต๊ะ รับประทานอาหารที่เหลือนั้นแล้วลุกขึ้นคำนับ
 พนักงานรับคำนับแล้ว เจ้าสาวยกอาหารและแสดงความรักไปทาง
 ทิศตะวันออก แล้วนั่งลงหยิบเอาเนื้อแห่งออกมาแจกแก่ญาติและจัด
 โต๊ะสำหรับบิดามารดาของสามีอยู่ภายใน เจ้าสาวเข้าไปจัดที่ต่างหน้า

และคอยปฏิบัติการรับประทาน เมื่อบิดามารดาของด้ามอนุญาตให้
 เข้ารับประทานด้วย เจ้าสาวได้แต่เอาอาหารที่บิดามารดาของด้าม
 รับประทานแล้วมารับประทาน ถ้ามารดาให้สุราแก่เจ้าสาว ๆ รับค้ำับ
 ให้ไว้แล้วรับประทานจนหมดด้วย ครั้นการรับประทานอาหารเสร็จแล้ว
 เจ้าสาวจึงเข้าไปยังห้องของตน และมีการเลี้ยงบรรดาวงศ์ญาติในวัน
 นั้น ถ้าเป็นผู้น้อยและเด็ก ให้เลี้ยงอาหารที่เหลือจากผู้ใหญ่รับประทาน
 แล้ว บิดามารดาของด้ามจัดการเลี้ยงเจ้าสาวซึ่งมาเป็นสะใภ้ในวันนั้น
 ให้ตั้งโต๊ะอาหารสำหรับบิดาของด้ามที่ ๑ ทางทิศใต้ และจัด
 สำหรับมารดาของด้ามอีกที่ ๑ ทางทิศเหนือ บิดามารดาของด้ามเดิน
 มาทางตะวันตก ลูกสะใภ้เดินทางตะวันออก แล้วบิดามารดาของด้าม
 พาไปดูกิจการในเรือนและสิ่งเลี่ยมมอบให้ลูกสะใภ้ แล้วจึงตั้ง
 ให้จัดอาหารตั้งของให้แก่พนักงาน นำเอาไปให้บิดามารดาของเจ้าสาว
 ส่วนพนักงานของเจ้าสาวเมื่อได้รับการเลี้ยงดูเสร็จแล้วก็ตากลับ บิดา
 ของเจ้าสาวแจกของรางวัลให้แก่พนักงานเหล่านั้น ก็มทำด้วยไหม
 ทองม้วน ๑ บางทีก็เป็นผ้าแพรต่าง ๆ ก็มี ส่วนมารดาของเจ้าสาว
 แจกผ้าแพรให้แก่วงศ์ญาติเจ้าสาว เป็นอันเสร็จพิธีตั้งเลี้ยงครั้งโบราณ
 แต่เท่านี้ ถ้าเผื่อญาติในระหว่างกรมคงทน มีญาติที่เป็นผู้สนิท
 เช่น บิดามารดา ปู่ ย่า ตา ทวด หรือถึง ป้า น้า อาว พ เป็นต้น ถึงมรณะ
 กรรมคง ก็ต้องงดการแต่งงานนั้นทันที จนกว่าจะเสร็จการไว้ทุกข์
 และการฌาปนกิจ จึงจะกระทำพิธีต่อไปได้.

ว่าด้วยการแต่งงานชาวสาว ของชาวเมืองเตยจิ๋วในแผ่นดินไต้ไฉ่

ประเพณีอาวหะ และ วิวาหมงคล ของจีนต่อมาในแผ่นดินไต้ไฉ่
ค้นหาตำราไม่พบ ทราบว่ามีอยู่แต่จดจำกันไว้ หาได้พิมพ์ออกเป็น
ตำราให้แพร่หลายไม่ จึงเป็นการยากที่จะถือเป็นยศคือว่า จะใช้กัน
อย่างไรเป็นสามัญทั่วไป จะขอกล่าวแต่ประเพณีการแต่งงานของจีน
ชาวเมืองเตยจิ๋ว มณฑลควางตุ้ง ที่ยังนิยมใช้กันอยู่สืบมาจนบัดนี้
ตามที่สืบทราบจากจีนผู้หลักผู้ใหญ่ ดังจะกล่าวต่อไปนี้

ประเพณีการแต่งงานของชาวเมืองเตยจิ๋ว มณฑลควางตุ้ง มี
ต่างกันเป็น ๒ พวก พวก ๑ นิยมตามแบบอย่างเก่า อีกพวก ๑ นิยม
ตามแบบอย่างใหม่ ในที่นี้จะกล่าวแต่ประเพณีของพวกที่นิยมแบบ
แผนอย่างเก่าเท่านั้น

ลักษณะการพิธีแต่งงานชาวสาวของชาวเมืองเตยจิ๋วนี้ ความ
นิยมต่างกันตามเพศตามภาษา การดูข้อหญิงมาเป็นสาระสำคัญ มี
ข้อสำคัญอยู่ที่จะต้องสืบสวนให้แน่นอนว่าถูกต้องแน่ และ ความ
ประพฤติของฝ่ายหญิงเป็นอย่างไร จะสมควรเป็นสามีภรรยาหรือไม่
หรือไม่ ข้อนี้เป็นส่วนสำคัญ ไม่ว่าชาติใดภาษาใด แต่ฝ่ายหญิงมีแปด
ออกไปอีกด้วย จำกัหญิงที่จะขอเข้ามาเป็นสะใภ้ จนถือเป็นสุภาพสตรี

ดึงภาษีของจีนแต่อยู่คนเต่งกล่าวไว้ว่า “ปลุกปลุกด้าวให้มั่งคั่ง”
 จะต้องมั่งคั่งกว่าหญิงที่มาเป็นภรรยา หญิงสะใภ้จะได้ตั้งใจ
 ปฏิบัติสามีด้วยความยำเกรง หากบุตรสะใภ้อย่าได้หาผู้ที่มีฐานะดีกว่า
 ลูกชาย ลูกสะใภ้คนนั้นจะได้มีใจปฏิบัติผู้ใหญ่ด้วยความเคารพ” และ
 ยังมีภาษิตชาวเมืองเคียวจิวอีกบท ๓ ว่า “มั่งคั่งของเซียงตย แปลว่า
 เกล็ดถ่านพอดมคอคน หรือแปลว่ามีเกียรติศักดิ์ มียศ มีทรัพย์ มีคน
 เก่ง” เมื่อมีความนิยมแตกต่างกันดังนี้ บิดามารดาจึงต้องเลือกหา
 ลูกเขยลูกสะใภ้ด้วยกันทั้ง ๒ ฝ่าย ถ้าบิดามารดาทั้ง ๒ ฝ่ายมีความ
 สันติชิตชอบกัน ฝ่ายหนึ่งมีลูกเป็นชาย อีกฝ่ายหนึ่งมีลูกเป็นหญิง ก็
 พุดจาตัญญาตูละขอให้เป็นสามีภรรยากันไว้ตั้งแต่บรรดา ยังเป็นเด็กก็มี
 บางคนถึงตั้งชื่อบุตรธิดากันเมื่อยังอยู่ในครรภ์ก็มี บางคนก็ตั้งชื่อเด็ก
 หญิงด้วยทำนองชื่อกัน คือผู้ปกครองฝ่ายชายให้เงินแก่ผู้ปกครอง
 เด็กหญิง แล้วกรับเอาเด็กหญิงนั้นมาเลี้ยงจนเติบโตเป็นสาว มีอายุ
 พอดมคอแต่งงานได้แล้ว บิดามารดาจึงจัดแจงทำพิธีแต่งงานให้
 กันเป็นสามีภรรยากัน ทชอมาเตยงไว้เป็นภรรยานั้น คำจีนเรียกว่า
 “ทงเฮยงเซ็ก แปลว่าเตยงสะใภ้เด็ก”
 ส่วนอายุของบุตรธิดาที่จะแต่งงานเป็นสามีภรรยากันนั้น ก็มี
 อายุไม่ต่ำกว่า ๓๕ ปี แต่ธรรมเนียมเก่าถือกันว่า ชายต้องมีอายุ
 ๒๐ ปีขึ้นไป หญิงต้องมีอายุ ๑๗-๑๘ ปี เป็นเกณฑ์ บุตรธิดาที่มี

ผู้ใหญ่ปกครองอยู่ จะผูกสมัครรักใคร่กันเองโดยไม่ผู้ใหญ่จัดแจง
แต่งงานให้เป็นดั่งภรรยาคนนั้น ไม่ได้เป็นอนาชาต

การแต่งงานบ่าวสาวนั้น จันถือว่าเป็นการมงคลอันประเสริฐกว่า
เรื่องใด ๆ ระวังวันเวลาที่กำหนดนัดทำพิธีแต่งงานกันนั้น ถ้ามีเหตุ
การณร้ายแรงเกิดขึ้นในปัจจุบัน เช่นบิดามารดาญาติสนิทของชาย
หรือหญิงฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมรณภาพลง ก็ต้องบอกงดการแต่งงานกัน
ชั่วคราว จนกว่าจะทำมาปนกิจเสร็จและสิ้นเขตทุกข์แล้ว จึงให้ค
วนกันนัดแต่งงานกันใหม่ ฉะนั้นจึงมีคนบางคน เมื่อเห็นว่าอาการป่วย
ของญาติผู้ใหญ่หนักถึง ภัยด้วย โอกาสจัดแจงรับตัวเจ้าสาวมาทำพิธี
แต่งงานในปัจจุบันทันด่วนให้สำเร็จเสร็จกันไปก็มี และในวันแต่งงาน
นั้นเขาถือความที่เป็นมงคลดีดั่งทุกสิ่งทุกอย่าง กระทั่งผู้ไปช่วยใน
งาน จะต้องมีความร่าเริงบรรเทิงใจ ทั้งภริยาจากต้องเรียบร้อย
ดีด้วย แม่จะทำสิ่งใดจะต้องระมัดระวังให้ถนัดทุกเมื่อ
เรื่องสินสอดขันหมากนั้น คนชาวเมืองเตยจืดซุกเก่า กำหนด
สินสอดเพียงเงิน ๒๐ บาทเงินเป็นอย่างมาก ส่วนขันหมากในวันนั้น
ไม่มี มีแต่ขนมต่าง ๆ จัดเป็นท ๆ จนถึงพิศุขยชิดตอนท ๕ จึงได้
จัดหมากพลู ๒ ทไปกับสิ่งของต่าง ๆ วันนั้น เพราะการกินหมากใน
เมืองจันทน์เหมือนกัน ชาวเมืองเตยจืด ใช้หมากพลูรับแขกกัน แต่
หมากพลูเขาใช้ปนชาวกบได้น้ำตาลกรวด รับประทานแล้วฟันไม่ดำ
ฉะนั้นชาวเมืองเตยจืดที่เขามาอยู่ในเมืองไทย จึงชอบรับประทาน

หมากก้นมาก แต่ผู้ทมา ในสมัยนรบริประทานหมากดน้อยลง

พิธีแต่งงานจีนยัง เรียก ตามแบบ โบราณ ดั้งเดิม กันมา จนทุกวันนี้ ว่าดึกเดย์ (คือแปลว่า พิธีครบ ๒ ประการ) แต่ส่วนที่แท้จริงหาได้ ทำตามพิธี โบราณไม่ ชาวเมืองเคยจวได้ตงซอพรชนใหม่ คือชอท ๑ นบไซ เป็น เคยะเคยะ, ชอท ๒ มงเมย เป็น กวเคยะ, ชอท ๓ นบักด เป็น คิงฮวย, ชอท ๔ นบเตง เป็น ดั่งเพย, ชอท ๕ ชยค เป็น คุยชยค, ชอท ๖ ชนเงง, เป็น ชวชนง, คำซังต่างกนเรียกตามภาษา พนมเมือง แต่ความหมายอย่างเดียวกัน ต่อมาในปลายแผ่นดินใต้ซึ่ง ได้มีการพิชิตกเถยทงเกาและใหม่เขารวมกันทำพิธีเพียง ๓ ระยะเวลา เพื่อให้สดวกแก่กันทั้งสองฝ่าย และไม่ต้งเสียเวลาอนนดยาค คือ เอาพิธีเคยะเคยะและกวเคยะ รวมเป็นระยะแรกตอน ๑ เอาพิธีคิงฮวย และดั่งเพย รวมเป็นพิธีระยะที่ ๒ ตอน ๑ เอาพิธีคุยชยคและชวชนง รวมเป็นระยะที่ ๓ ตอน ๑ เมื่อได้ทำพิธีตลอด ๓ ระยะเวลาแล้ว ก็ถือ กันว่า ได้ทำพิธีแต่งงานอันถูกต้องแล้ว และไม่เป็นการเย็นเขยตง แบบเกาจงพากนนิยมใช้แบบดัง นทวไป

ส่วนประเพณีทกระเกณฑ์เอาสินสอดช้นหมากน ไม่มีจำกัดว่า เป็นจำนวนมากน้อยเท่าใด ต้งแต่แต่ความมั่งมยากจนของชายหญิง ทง ๒ ฝ่าย ผู้ปกครองทคิดจะปลุกฝังบศรชิตาใหม่หนามตา กระ เกณฑ์เอาต้งของเงินทองกนให้มากไว้ แต่ถาฝ่ายหญิงเป็นผู้มั่งมคดย แล้ว กตบจะต้งเสียเปรียบแก่ฝ่ายชาย โดยถูกเกณฑ์หรือโดยความ

เต็มใจของผู้ปกครอง ทอณาให้บุตรสาวมีหน้ามตา จึงยอมบริจา
 เครื่องตกแต่งเป็นอันมาก ตั้งไปพร้อมกันในวันที่ตั้งตัวเจ้าสาวไปแต่ง
 งาน ทพียศสมบัติของผู้ปกครองฝ่ายหญิง ที่จัดให้ไปในวันแต่งงาน
 บ่าวสาวนั้น ตามเกณฑ์อยู่ ๓ ชั้น ชั้นที่ ๑ เรียกว่า ชวนเทียมมน
 (แปลว่า เครื่องเต็มหน้าหอ) ชั้นที่ ๒ เรียกว่า งันเทียมมน (แปลว่า
 เงินหน้าหอ) ชั้นที่ ๓ เรียกว่า บังโหดเก้ง (แปลว่า เครื่องแต่งใน
 หอง) ตั้งของเหล่านี้จะได้กล่าวรายละเอียดในลักษณะพิธีระยะที่ ๒

ในเรื่องผู้ขอหญิงมาให้เป็นภรรยาผู้ชาย ตามธรรมเนียมของ
 ชาวเมืองเตยจิว ไม่เคยมีการกระเกณฑ์แต่สัญญาเรียกเอาเงินทอง
 กองทุนเป็นการขึ้นค้อซึ่งกันและกันเคย มีแต่เรียกดินดัดตามประ
 เพณที่กำหนดกันเป็นเงิน ๒๐ ตาตงจัน นอกจากเงินดินดัดจำนวน
 แดงแดงไปเกณฑ์เอาขนมกันเป็นจำนวนหลายร้อยชั่ง และตรวจ
 ค่าขนมหนัก ๑๐๐ ชั่ง เป็นเงินตง ๒๐ เหรียญหรือ ๔๐ เหรียญเป็น
 อย่างน้อย แต่มาในสมัยนี้ โดยมากฝ่ายหญิงเรียกค่าดินดัดตามชอบ
 ใจ จึงต้องพดจาค้อตามคด่ายกกับชอขาย เมื่อการเป็นเช่นนี้แล้ว
 ลักษณะผู้ขอหญิงมาเป็นภรรยาชอว่า ไม่ใช่ตามปฏิบัติประเพณีเก่า
 พรแต่แต่งงานบ่าวสาวของชาวเมืองเตยจิว

ได้กล่าวมาแล้วว่าประเพณีแต่งงานบ่าวสาวของจีน สมัยแผ่นดิน
 ไต้เซ็ง มีการเปลี่ยนแปลงจากแบบเดิมบ้าง แต่อยู่ใน ๒ ระยะนั่นเอง

ตกมาตอนปลายแผ่นดินไคร้แข็ง จมรวม ๒ ระยะ ๆ เข้าเป็น ๓ คง
เหลือแต่ ๓ ระยะ ในท่นจะถ่วงด้วยพิธิ ๖ ระยะตามเดิมก่อน พธิ
ระยะแรกท่นเรียกว่าเคยะเตยนน (แปลว่าเอาหมัดจำ เท่ากับคำไทยเรียก
ว่าหมั่น) บิดามารดาผู้ปกครองจะหาภรรยาให้บุตรตน ถ้าหาไม่ได้
เมื่อโตไปเด็กหาบุตรหญิงของวงศ์แซ่ใดแซ่หนึ่ง ไม่ว่าคำบดโกนหรือ
โกน เมื่อเอาแม่ดื้อได้พูดจาแนะนำตกลงกับข้างฝ่ายหญิงแล้ว ก็
กลับไปบอกแก่บิดามารดาผู้ปกครองฝ่ายชาย ผู้ปกครองฝ่ายชายเห็น
ชอบด้วยแล้ว ก็เอากระตางแดงคดเป็นรูปรองเท้าของลูกชาย มอบ
ให้เอาแม่ดื้อ เอาไปให้ บิดา มารดา ผู้ปกครองฝ่ายหญิง ๆ รับเอารูป
รองเท้านั้นไว้เป็นของหมั้นสัญญา บางคนใช้แหวนหยกแหวนทองของ
ขวัญเป็นของหมั้นกม ของหมั้นจะเป็นราคาเล็กน้อยก็ตาม ถ้าบิดา
มารดาผู้ปกครองได้รับไว้แล้วนับว่าเป็นการยินยอมตกลงกัน เมื่อตก
ดงรับหมั้นกันแล้ว บิดามารดาผู้ปกครองฝ่ายหญิงจึงตั้งญากะเกณฑ์
เอาชนมต่าง ๆ แก่ฝ่ายชาย คือเรียกเอาชนมแข่งใหญ่ ชนมฟูแข่งใหญ่
มีนาหนักดง ๓๐๐ ซึ่ง และขอตะเปาตุใหญ่เท่ากตอง ชนมข้าวพอง
กตตติ งาตติแผ่นใหญ่ ๆ เครื่องจวนอบต่าง ๆ บางรายเรียกเอา
อย่างตะ ๓๐๐ ซึ่งกม ถ้าเป็นชนมอย่างเอก กตราคานไวหนัก ๓๐๐
ซึ่ง เป็นเงิน ๖๐ เหรียญกม ๔๐ เหรียญกม และทำเดยเทียบ (บัตร
ธรรมเนียม) บอกวันเดือนปีเกิดของลูกสาวตั้งไปให้บิดามารดาผู้ป
ครองฝ่ายชาย

ระยะที่ ๒ เรียกว่า กวเตยนั้น (แปลว่า หวของไปหมั้นเป็นการ
แน่นอน) บิดามารดาผู้ปกครองฝ่ายชายจัดของหมั้นไปให้แก่ฝ่ายหญิง
อีกครั้ง ๑ ครั้ง จึงจัดแจงเอาโกดัง (แปลว่า เงินทองรูปพรรณ,
เพชรพลอย หรือหยก) ตั้งโต๊ะตั้งหนึ่งแล้วแต่ความพอใจ เอาพันธุ์
ธัญญาหาร ๕ อย่างบรรจุลงในภาชนะ แล้วเอาเครื่องรูปพรรณกับ
เงินสินสอด ๓๐ ตำลึงวางไว้บนธัญญาหาร และเอาใบทิบตีบปิด มอบ
ให้เจ้าแม่แล่นำไปให้บิดามารดาผู้ปกครองฝ่ายหญิงๆ จัดการรับรอง
แขกที่ส่งเงินสินสอดมานั้น และตรวจรับตามรายการในบัญชี
ถูกต้องแล้ว ก็จัดแจงขนมและน้ำชาตั่งเม คำจีนเรียกว่า จูทง เป็น
นาหนัก ๓๐๐ ซึ่งบาง ๒๐๐ ซึ่งบาง คอบแทนให้แก่บิดามารดาผู้ปกครอง
ฝ่ายชาย

ระยะที่ ๓ ซึ่งเรียกว่า พงฮวยนั้น (แปลว่า ยกดอกไม้) คือ
จากวงพิธีกวเตยแล้ว บิดามารดาผู้ปกครองฝ่ายชายก็จัดหา
ขนมต่างๆ ที่ฝ่ายหญิงได้สัญญาจะเกณฑ์เอาแก่ฝ่ายชายนั้น ตั้ง
ไปให้เสวยครั้งจำนวนก่อน คือเป็นขนมเครื่องจันอับกับขนมเชิงใหญ่
ขนมพวงใหญ่ ซอตะเปาตกลใหญ่ดังได้กล่าวไว้ในลักษณะระยะแรก
นั้นแล้ว ขนมเหล่านี้จัดตั่งภาชนะที่จีนเรียกว่า เจียะเซี่ย (ไทยเรียก
ว่า ถังหรือขัน) ตามโรงเกาเหตาเขาไซ่ ได้กับเข้าไปตั้งในงานต่างๆ
พร้อมด้วยเตี้ยเขี่ยแบบ ๑ มอบให้เจ้าแม่และลูกหาบๆ ไปให้บิดา
มารดาผู้ปกครองฝ่ายหญิง แล้วบิดามารดาผู้ปกครองฝ่ายหญิง

เชิญแขกให้เข้าบ้านนั่งพักรับประทานอาหาร ถ้าแขกยืนเทียบที่ฝ่ายชาย
ตั้งขนมต่าง ๆ มา เมื่อมีคามารดาฝ่ายหญิงได้ตรวจนับรับไว้ถูกต้อง
แล้ว จึงจัดเอาข้าวพองแผ่นใหญ่ ถัดถัดแผ่นใหญ่กับขนมอีกหลายตั้ง
และกระเป๋ามาไป ๑ บรรจุเงิน ๒๐ เหรียญ แล้วเอาพันธุ์ธัญญาหาร
(คำจีนเรียกว่า เจ่งจี) กับกิมยู่ ๑ รูปคล้ายช้อนทำด้วยทองคำอีก ๑ อัน
หมวกใบ ๑ ถังเท้ารองเท้าอย่างละคู่ บรรจุลงในกระเป๋ามาไปด้วย
ตั้งของเหล่านี้มอบฝากเจ้าแก่เอาไปให้บิดามารดาผู้ปกครองฝ่ายชาย

ระยะที่ ๔ ซึ่งเรียกว่า ตั้งเพีย (แปลว่าตั้งเงินสินสอด) ในครั้งนี้
บิดามารดาผู้ปกครองฝ่ายชาย จัดเงินอีก ๑๐ คำตั้งให้เจ้าแก่นำไปให้
บิดามารดาฝ่ายหญิงอีกครั้ง ๑ เงินสินสอดตามประเพณีกำหนดไว้
๒๐ คำตั้ง แต่นำตั้งเป็น ๒ คราว คราวละ ๑๐ คำตั้ง คือตั้งในคราว
พิธีระยะที่ ๒ คราว ๑ กับระยะที่ ๔ อีกคราว ๑ หาได้นำตั้งในคราวเดียว
ให้เสร็จไม่ เงินสินสอดที่ตั้งไปในครั้งนี้ ก็ต้องเอาไปทบทิมและชนเข้า
(คือ หน้ำดัด) ดอกจี้ดั่ง ดอกไม้ต่าง ๆ ซึ่งเป็มนงคดเกล้ากับเงิน
สินสอดและขนมต่าง ๆ อีกจำนวน ๑ มอบให้เจ้าแก่นำไปให้บิดา
มารดาผู้ปกครองฝ่ายหญิง ถ้าเจ้าสาวมีตัวใช้อยู่ด้วยแล้ว ฝ่ายเจ้า
บ่าวจะต้องเพิ่มเงินอีก ๑๐ คำตั้งดังไปให้ในครั้งเดียวกัน นอกจาก
เงินสินสอดกับตั้งของแล้ว จะต้องมืหนงด้อย่นจ้อ (หนึ่งด้อย่นจ้อ
อาวหะ) ใช้กระดาษแดงเขียนตัวทองลงนามกับ วัน เดือน ปี เกิดของ

เจ้าบ่าว แด่ดั่งไปให้ฝ่ายหญิงตงนาม วัน เดือน ปี เกิดของเจ้าสาว
แล้วคืนให้ฝ่ายชายเก็บรักษาไว้เป็นหลักฐาน

ระยะที่ ๕ ซึ่งเรียกว่า คยชยิต นน (แปลว่า รายการนัดวันแต่ง
งาน) คือบิดามารดาผู้ปกครองฝ่ายชาย เมื่อเด็กได้ถูกขัยามวันแต่ง
งานแน่นอนแล้ว ก็เขียนเทียบบอกวันนัดแต่งงานเป็นค้วทอง
และดั่งรายการจำนวนตั้งของและเงินอีกจำนวน ๑ ซึ่งสำหรับให้ฝ่าย
หญิง เป็นค่าทำของและค่าขนมลงในเทียบอีกฉบับ ๑ เป็นเงินค่า
ขนมแถม ๒๐ เหรียญ และค้วทองบัง (เข้าพองแดงแผ่นใหญ่) เท่า
หน้าโต๊ะ ๓๐ แผ่น เงินอีกต่าง ๆ ๒๐๐ - ๓๐๐ ซึ่ง เหล่าค้ว (หมากพลู
เป็นคู่) อีก ๑ ที่ จำนวนเงินและตั้งของเหล่านี้ จัดลงในลังหรือชั้น
ขนาดใหญ่ฉบับตั้ง ๒๐ หาบ ให้คนหาบไปกับเจ้าแก่ไปให้บิดามารดา
ผู้ปกครองฝ่ายหญิง ครั้นเจ้าแก่ไปถึงบ้านฝ่ายหญิงก็ตั้งเทียบและมอบ
เงินกับตั้งของแก่บิดามารดาผู้ปกครองของหญิง เมื่อรับไว้ถูกต้อง
แล้ว ฝ่ายหญิงก็จัดเอาขนมตั้งเมตต์แผ่นใหญ่ กัดด้วยหอม ต้ม ตำไช
ผดพดบ ผดทอ ผดส้มอ หวดเผือก ถั่วเขียว พนรุชญาหารต่าง ๆ เอา
ผ้าแดงปิดคลุม และมีหมวกกรองเทาดองเท่าสำหรับกบพว (แปลว่า บิดา
มารดาของสามี) และกระเป่าผ้าอีกใบ ๑ มีเงินบรรจุอยู่ด้วย ๓๒ เหรียญ
ตั้งของเหล่านี้เขียนลงในเทียบแดง เป็นของคอบแทนมอบให้เจ้าแก่
รับเอาไปให้แก่บิดามารดาผู้ปกครองฝ่ายชาย

ระยะที่ ๖ ซึ่งเรียกว่า ชวชนนง นน (แปลว่า พาคันใหม่

ออกอย่างหนึ่งเรียกว่า ชั่วชนเนย (แปลว่า พานางใหม่) เมื่อ
 พ้นจากพิธีระยะที่ ๕ มาแล้ว ก็เป็นวันทำพิธีวิวาห์มงคล เป็นการรับ
 ตัวเจ้าสาวหรือที่เรียกว่าตั้งตัวเจ้าสาว ในวันนั้นบิดามารดาผู้ปกครอง
 ฝ่ายชายได้ทำเทียบออกเชิญญาติผู้ใหญ่ที่สนิทและผู้ที่ในคำบดของตน
 และคำบดที่ใกล้เคียง และเชิญครูที่เคยเป็นจีนแต่ก่อนผู้ชายของตน
 ไปประชุม ผู้ที่ถูกเชิญไปในงานมงคลนี้ ก็ต้องจัดหาสิ่งของไปช่วย
 คือ เอาเทียนใหญ่ห้าเล่ม มีตัวหนังสือทองที่ตัวเทียนเป็นคำให้พร
 คือ บางกเป็นลัรวรรจวดหรือให้ และลัควเป็น เช่น เปด, กั,
 หาน, กบ, คุย, ดน, อด, (คุย, ดนแปลว่า บ่าย, อดแปลว่า แพรแดง)
 อย่างละคู่ มีคำอวยพรเขียนเป็นตัวทองกลม ตัวกลมกลม แต่ต้องใช้
 กระดาษแดง และยังมีสิ่งของต่าง ๆ ซึ่งนับถือกันว่าเป็นมงคลอีก
 ผู้ที่เอาของไปช่วยนั้น ต้องเขียนจำนวนสิ่งของสิ่งใดลงในเทียบ
 กระดาษแดงตามแบบที่นิยมกัน เพราะการเขียนเทียบเชิญแขกก็ หรือ
 เอาของไปช่วยงานก็ เป็นพิธีถือเป็นธรรมเนียมอย่างเคร่งครัด แล้ว
 ให้คนใช้น้ำของและ เทียบไปให้แก่เจ้าของงาน ๆ รับเทียบของผู้ที่ให้มา
 ช่วยนั้นแล้ว ให้พนักงานเขียนเทียบตอบรับทันที แต่สิ่งของนั้นเจ้าของ
 งานมิได้รับเอาไว้ทุกสิ่ง บางสิ่งก็ส่งคืนกลับไป ที่มิได้รับไว้โดยเจตนา
 เดียวกัน แต่ก็ไม่ถือกันว่าเป็นการดก เพราะเป็นธรรมเนียมนิยม
 กันดังนี้ ส่วนคนใช้ที่นำสิ่งของไปนั้น เจ้าของงานต้องถามปากให้
 ทูกราย

ก่อนไปทำการจัดกระบวนรับตัวเจ้าสาว คือบิดามารดาผู้ปกครอง
 ฝ่ายชาย จัดแจงสรรพสิ่งของเครื่องใช้ในพิธี แต่การที่ไปรับตัวเจ้า
 สาวนั้น ตัวเจ้าสาวเองหาได้ไปไม่ เป็นแต่เอาเลื่อตัว ๑ ของเจ้าสาว
 บรรจุลงในภาชนะใบ ๑ เอาใบที่ติดกับพันธู์ธัญญาหารทั้ง ๕ ชนิด
 ไปเรียงบนเลื่อหนึ่งไปแทน เรื่องที่เอาเลื่อไปแทนตัวเจ้าสาวนั้นเจ้า
 ก็นึกขึ้นได้ว่า เพราะว่าเคยมีเรื่องเจ้าสาวเห็นรูปร่างหน้าตาของเจ้า
 สาวหน้าเกลียด ก็ไม่ยอมไปเป็นภรรยา ต่อมาคนชั้นหลังจึงคิดเอา
 เลื่อของเจ้าสาวไปแทน และ จัดช่วยเกยว (แปลว่า คานหามของจีน
 อย่างหนึ่ง มีเก้งและเครื่องบัง) สำหรับเจ้าสาวหนึ่งคัน ๑ สำหรับนาง
 เลื่อเจ้าสาวคัน ๑ สำหรับเกาแก้วคัน ๑ สำหรับแซ่เนยพว (แม่เลื่อ) คัน ๑
 สำหรับสาวใช้คัน ๑ หรือ ๒ คัน เพราะช่วยเกยวนมทวงใดคนหนึ่ง
 กระบวนพิธีนั้น มีคนจุดประทัดออกหน้า ถัดมาก็คือมาฆาคู ๑ คนถือ
 เชิงไป (ป้ายประทัดยศศักดิ์ เขียนบอกประวัติเหล่าวงศ์สกุลตน
 เคยยศศักดิ์อย่างไรได้สืบมา) หาดายก ถัดมาเป็นเครื่องเกยวยศ เช่น
 กิมกวย อดไปว (กิมกวยนั้น ข้างหนึ่งเป็นรูปพักทองมีตามยาว,
 อดไปว ข้างหนึ่งรูปคล้ายขวานด้ามยาว) ถัดกันคนตะออน ถัดมาก็คือ
 ใหญ่คู่ ๑ เขียนแซ่ของเจ้าสาวไว้ที่ตัวโคม เป็นหนังสือเขียนด้วยสีแดง
 ตัวโตๆ ถัดมาก็คือช่วยเกยวและคนถือถาดคัน ๑ คนถือบังแทรก
 คัน ๑ ถ้าเป็นชนนางมงามแดง ก็หาของทหามาเข้ากระบวนด้วย ครั้น
 กระบวนรับเจ้าสาวจะเคลื่อนจากบ้านเจ้าสาว เริ่มยิงปืนชัย ๓ นัดแล้ว

จึงออกเดิน กระบวนที่จัดไปรับเจ้าสาวนั้น เป็นเกียรติยศอย่างให้
เจ้านาย โดยประเพณียกย่องกันว่า มนุษย์เราเกิดมาทางทิศกลาง
อยู่เพียง ๒ ประการ ประการที่ ๑ คือได้เป็นขุนนาง ประการที่ ๒
คือแต่งงานกับภรรยา เพราะฉะนั้น เมื่อมีการแต่งงานสาวสาวจึงเป็น
ประเพณียอมให้ราษฎรทำพิธีรดกดาวมานในวันนั้น

ครั้นกระบวนเดินไปถึงบ้านเจ้าสาวแล้ว บิดามารดาผู้ปกครอง
หญิง จัดให้ญาติมีอายุสูงออกมาต้อนรับ ผู้แทนจึงเชิญเจ้าแก้วแฉะพวก
ที่มารับเจ้าสาวเข้าไปในบ้าน เจ้าแก้วแฉะพวกเจ้าสาวเข้าไป
แสดงความคำนับ แล้วบิดามารดาผู้ปกครองเจ้าสาว เชิญเจ้าแก้วแฉะ
คนที่มาด้วยกันนั้นเข้านั่ง จัดขนมทงอ (ขนมกตมเกล็ดยว) เคียงแขก
ครบประทานเสร็จแล้ว ญาติผู้แทนฝ่ายหญิงจึงนำตัวเจ้าสาวออก
มามอบให้เจ้าแก้ว เจ้าสาวแต่งตัวสวมเครื่องยศกมอ สวมหมวกหงส์
กวน (กิมอ แปลว่าเสื้อยศปักไหมทอง, หงส์กวน แปลว่าหมวกยศ
มีหงส์ทองประดับอยู่กับกุดอกไม้) สวมรองเท้าทองเท้า มือถือพัดและ
ผ้าเช็ดหน้า เจ้าแก้วแฉะกตมหน้า แต่งอย่างนางงวตเป็นอยู่หยิน และ
บิดามารดาเจ้าสาว ก็จัดแจงหาเครื่องใช้สอยต่าง ๆ ไปกับเจ้าสาวด้วย
ถ้าฝ่ายเจ้าสาวเป็นคนมั่งมี ก็จัดหาเครื่องเรือนอย่างเอก ค่าเงินเรียก
ว่า ช้วนเทียมมน หรือซ่งหู่เก็ง (ซ่งหู่เก็ง แปลว่าเครื่องแต่งงาน
๒ ตำรับ) คือหมบบรรจุเครื่องนุ่งห่มเป็นจำนวนหลายสิบหีบ โต๊ะ
เก้าอี้ชุด ๑ เคียงนอน, โต๊ะวางหน้า, โต๊ะเครื่องแป้ง, ตู้โต๊ะผ้าใหญ่

๔ ตี เด็ก ๔ ตี, ถึงหน้า, ถึงหน้า, ถึงบรรณา, ถึงอาคม และ
เครื่องทองรูปพรรณสำหรับแต่งตัวพร้อม ส่วนเครื่องท่อนั้น
เป็นหน้าที่ช่างฝ่ายเจ้าบ่าวต้องจัดหาไว้.

เครื่องเรือนที่เป็นปานกลาง เรียกว่า จันทมณ อย่างขนาด
น้อยที่สุด เรียกว่า บังโหดเก้ง แม้บิดามารดาผู้ปกครองเจ้าสาวจะ
ยากจนปานใดก็ดี เมื่อแต่งงานดังลูกสาวออกจากบ้านแล้ว จำเป็น
ต้องกระทำไปให้สมกับคตินิยม เพราะฉะนั้น การท้มดกเป็นหญิงจึง
เป็นเรื่องหนักใจ ของผู้เป็นบิดามารดามาก คือเคยจนเค็มเค็มแล้ว
ยังต้องเสียเงินในเมื่อออกรเรือนอีก เห็นเหตุและชาวจนจึงรักลูกชาย
มากกว่ารักลูกหญิง.

ขณะที่บิดามารดาผู้แทนมอบตัวเจ้าสาวนั้น บิดามารดาผู้ปกครองเจ้า
สาวหลบหลีกไปเสีย หาได้ออกมาพูดจาปราดเปรื่องกับแขกไม่ ส่วนข้าว
ของทองมรดกที่บิดามารดาผู้ให้หญิง ให้แก่เจ้าสาวก็ต้องจัดผู้คนแบก
หามตามไปพร้อมกันกับเจ้าสาว พร้อมทั้งบัญชีจำนวนดังของซึ่งเขียน
ลงไว้ในเทียบมอบ ให้แก่แก่ไปด้วย

เมื่อเจ้าสาวออกจากบ้าน ขณะนั้นแม่เลี้ยงพวชาง
ฝ่ายเจ้าสาวเป็นชวดยะลิกู (แปลว่า อวยพร ๔ คำ) แล้วจัดแจง
พวงเจ้าสาวเข้าในฮ้อยเกว และสาวใช้เฝ้าแม่สอดอกเข้านคนตะ
คน กระบวนแห่เคลื่อนออกเดินทาง เวลาที่เจ้าสาวจากบิดามารดา
ตนมักจะร้องไห้เสียก่อนจึงได้ออกเดิน ครั้นไปถึงบ้านเจ้าบ่าวแล้ว

ชะนั้นเจ้าบ่าวก็จัดแจงแต่งตัวสวมเสื้อผ้า ๕ เครื่องยศอย่างขุนนาง
 ออกมานอกบ้านคอยรับเจ้าสาว ๕ เมื่อคนหามวางฮ้อยเกวลงแถวเจ้า
 บ่าวก็เดินเข้าไปที่หน้าฮ้อยเกว ๕ เขาเอาตะคันเกว ๓ ท ๕ เอาแกแตะ
 แม่ด้อยจึงเดินเข้าไปเปิดประตูฮ้อยเกว ๕ แล้วกล่าวคำฮ้อยพร นางสาวใช้
 เข้าไปพะยงเจ้าสาวออกมา ๕ เดินตามเจ้าบ่าวเข้าประตูบ้าน ๕ เอาแก
 แม่ด้อยก็คอยฮ้อยพรอก ๕ การฮ้อยพรเป็นหลายครั้งตามระยของพิธี
 แต่งงานตกเป็นหน้าที่ของเอาแกแม่ด้อยทั้งต้น ๕ เช่นเวลาทโห่จากทต
 (เจ้าฟ้าและดิน) เวลารับน้ำโตะรับประทาน ๕ เวลารองนางเข้าห้องเป็นคน
 ชะนั้นนมบริวราญาคิมิตรพากันหอมถอมคตเจ้าสาว ๕ แต่หาได้กิน
 เรียกเอาค่าผ่านประตูไม่ ๕ พนกงานที่ติดตามมากช่วยขึ้นเครื่องเข้า
 ของตามเข้าไปในบ้าน ๕ บิดามารดาผู้ปกครองฝ่ายชายก็ให้จัดโตะกลาง
 แจงสำหรับบูชาทต ๕ ของสำหรับเดินให้ว่มหัวหมู, ห่าน, เป็ด ไก่,
 แพะ, แกะ, กุ้งใหญ่ที่เรียกว่า เต่งแฮ ๕ ปลาตัวใหญ่หนึ่งรวม ๑๐ ๕
 เรียกว่า จับแซ (สัตว์ ๑๐ ชนิด) ๕ ขนม ๕ ๕ ถึง อาหาร ๑ ๕ โตะ,
 ขนมแข่ง, ๕ ขนมพูนาดโตเท่ากตของใหญ่ ๕ จุดเทียนใหญ่ทาดี่แดง ๑
 และรูป ๕ กระดาษเงินกระดาษทอง ๕ ดัรา ๕ นาชามพร้อม ๕ พอจัดเสร็จ
 ๕ จึงให้เจ้าบ่าวเจ้าสาวแต่งพรเช่นไหวพยอมกัน ๕ ชะนั้นเอาแกแม่ด้อย
 เข้าไปแนะนำ ๕ ให้เจ้าบ่าวเจ้าสาวแต่งคำปฏิญาณ ๕ และยื่นขันกระทำ
 ความเคารพคอกันเป็นพิธี ๕ แล้วเอาแกแม่ด้อยก็ฮ้อยพรอกครั้ง ๑ ๕ และ
 นำไปนั่ง ณ กตางเรือน ๕ ในทนนได้จัดโตะอาหารไว้ ๑ ๕ โตะ ๑ ๕ สำหรับให้

เจ้าบ่าวเจ้าสาวเข้านั่งรับประทาน ส่วนการเลี้ยงแขกมิได้เลี้ยงกันใน
 วนน ไปเลี้ยงกันในวนรงชน ถ้าเทียบกับพิธีของไทยวนนต้องเป็นวน
 ที่เรียกว่า ดักคิบ เมื่อเถาแก่แม่ต้อเชิญเจ้าบ่าวเจ้าสาวเข้านั่ง โต๊ะ
 แม่ต้อต้องอยู่ข้างเคียงคอยปฏิบัติเจ้าสาว คือ รินสุรา ๒ ถ้วย และ
 หยิบอาหารวางไว้ที่ภาชนะตรงหน้า เจ้าบ่าวรับประทานดังใดก็หยิบ
 ตาม แต่เจ้าสาวเวदानนยังมีแพรแดง ปิดหน้าอยู่หาได้ปลดออกไม่
 เพราะมีความกระดาก ทั้งอาหารที่แม่ต้อหยิบวางไว้ก็หาได้รับประ
 ทานไม่ ขณะที่เจ้าบ่าวเจ้าสาวนั่งโต๊ะอยู่นั้น วงศ์ญาติและเพื่อนบ้าน
 พากันมามุงคึกคักจนเต็มที ส่วนแม่ต้อก็หยิบกับแกมแก้วกชวยะดักเรื่อย
 ไป พอได้เวลาเถาแก่ก็นำเจ้าบ่าวเจ้าสาวเข้าห้อง เวลาที่เข้าห้องจะ
 ต้องรับประทานยบบังอี่ (ขนมกตมเกล็ดขวเข้าห้องกัน) คนละถ้วย
 เถาแก่แม่ต้อพาเจ้าบ่าวเจ้าสาวเข้าไปอยู่ในห้อง และให้คัลให้พรแล้ว
 ก็รีบออกจากห้องทันที ส่วนผู้คนที่ฝ่ายหญิงให้แบกหามเข้าของมานั้น
 ฝ่ายชายจักต้องแจกของข้าววยให้ทุกคน
 คันทเจ้าบ่าวเจ้าสาวอยู่ด้วยกันในห้อง ถ้าเป็นคนด้ามญมกม
 เพื่อนฝูงเข้าไปกระทำการรบกวนอยู่ในห้อง มิให้เจ้าบ่าวเจ้าสาวหลับ
 นอน คือเข้าไปตวงวงเงินไฟหรือดักพียอกหยอกเข้าต่าง ๆ
 วนรงชนเถาแก่จัดแจงพาเจ้าบ่าวเจ้าสาว ไปไหว้บิดามารดา
 และญาติคือนันท แดงจึงพาไปไหว้ทบุชาปย่า ด้วยเครื่องขนม
 เรียกว่า ถ้วยเทย (ห้องบุชาขนม) ครั้นกระทำพิธีไหว้เสร็จแล้ว

นับว่าเจ้าสาวได้เป็นสะใภ้จนถูกต้อง เวลานั้นนางแม่จิดอาหารมา
 ดึงโต๊ะให้บิดามารดาผู้ปกครองรับประทาน เจ้าสาวต้องคุกเข่าลงให้
 บิดามารดาของสามีรับประทาน จันเรียกว่า คังบิง และคอยปฏิบัติ
 อยู่ข้างเคียง ครั้นรับประทานเสร็จ มารดาของสามีก็พาตักใส่ไหเข้า
 ห้องนาให้ซักเสื้อผ้า ทักใส่ไหสวมหมอนในคืนแรก และต้องเอามา
 พัดจนค่อนหามารดาของสามี ว่าคนยังเป็นผู้วิเศษหรือไม่ และต้อง
 พาเจ้าสาวเข้าครัวมอบพระหัตถ์แม่เรือน ให้ตักใส่ไหรับภาระงานต่อ
 ไป ในวันนี้เป็นวันทำโต๊ะอาหาร เหยงแซกตามที่ได้ยกเทียบเชิญมา
 เมื่อแขกมาประชุมพร้อมแล้ว เจ้าบ่าวเจ้าสาวเชิญแขกที่เป็นญาติสนิท
 และมีอายุถึงหรือมีศักดิ์กตัญญูเป็นพิเศษ ถัดมากเป็นท้าวหรือครุบา
 อาจารย์เป็นชน ๆ ไป ครั้นแขกเหล่านั้นพร้อมกันแล้ว เจ้าบ่าวเจ้า
 สาวต้องเข้าไปรินสุราให้แขกคนละถ้วย แล้วคนใช้จึงรับปฏิบัติแทน
 จนเสร็จ แยกท่งหลายรับประทานแล้ว ก็อวยพรให้เจ้าบ่าวเจ้าสาว
 เมื่อแขกลากลับไปจะต้องจัดเงิน ห่อกระดาษแดงไว้ช่วยเหลือให้แก่คน
 ที่ติดตามห้ามเกยวนนทกรายไป

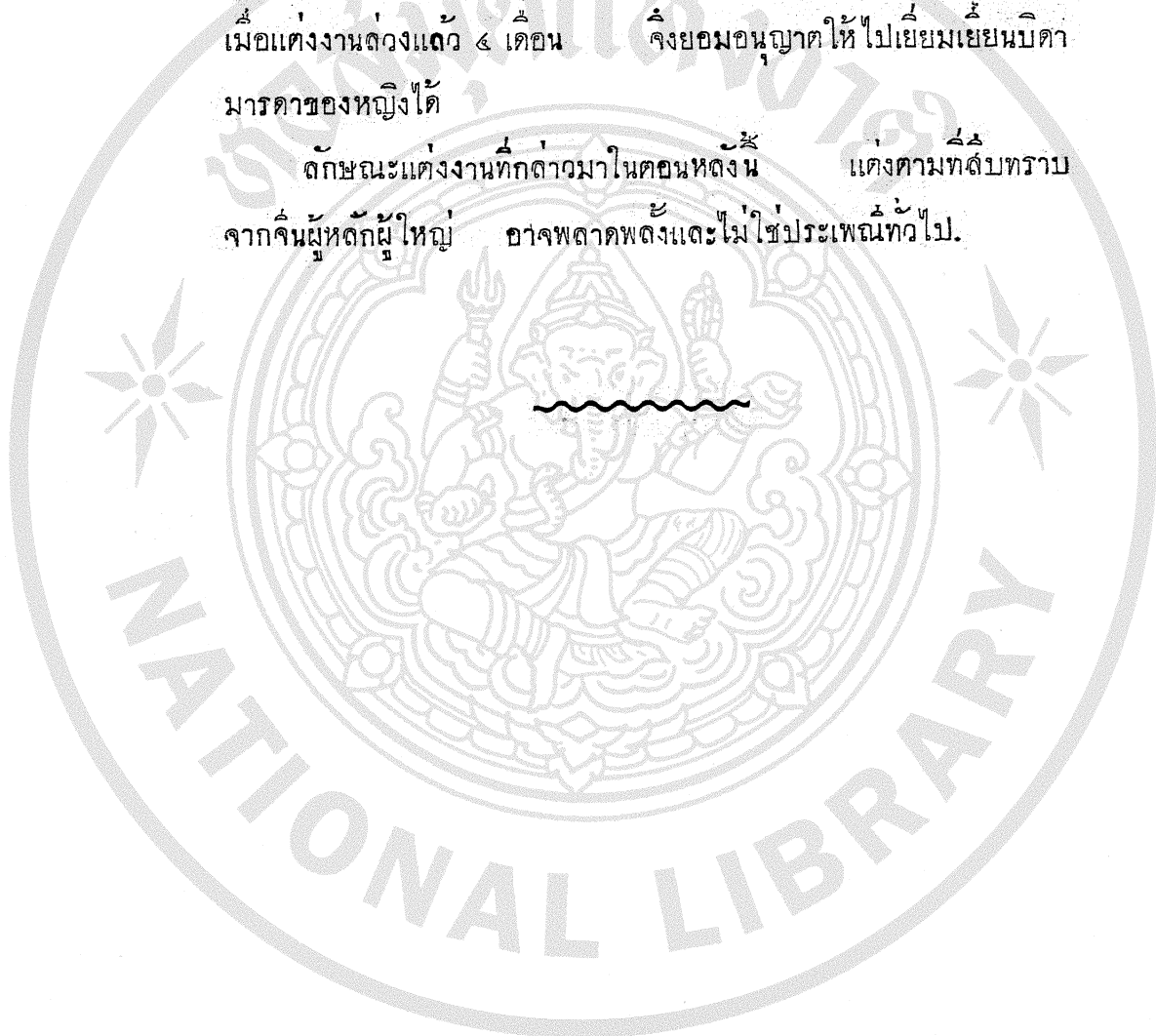
ต่อจากวันแต่งงานแล้ว ในวันที่ ๓ ข้างเจ้าบ่าว จะต้องจัดอาหาร
 ๓ โต๊ะ ขนม ๕ ตัง และห่อหมกเปิดไกรวม ๓๐ ตัง ไปให้บิดามารดาผู้
 ปกครองเจ้าสาว

ครั้นถึงวันแซ่บของเจ้าบ่าว บิดามารดาผู้ปกครองเจ้าสาวจะ
 ต้องจัดขนมและสิ่งของต่าง ๆ มาทำขวัญลูกเขยอีก ตั้งแต่วันแต่งงาน

ไปจนครบเดือน ๓ ฝ่ายบิดามารดาผู้ปกครองของหญิง ต้องจัดหา
ขนมต่าง ๆ ส่งไปให้ลูกเขยอีกครั้ง ๑

อนึ่ง หญิงที่แต่งงานไปอยู่กับสามี จะต้องใช้แซ่ของสามีนำหน้า
เช่นแซ่เดิมของหญิงแซ่เตี้ย ไปได้สามีแซ่ตัน ให้เรียกว่า ตันเตี้ยด้
เมื่อแต่งงานล่วงแล้ว ๔ เดือน จึงยอมอนุญาตให้ไปเยี่ยมเยียนบิดา
มารดาของหญิงได้

ลักษณะแต่งงานที่กล่าวมาในตอนหลังนี้ แต่งตามทศบทราน
จากจีนผู้ใหญ่มาก อาชีพตาตพดงและไม่ใช่ประเพณีทั่วไป.

บริษัท โรงพิมพ์ อัมพลพิทยา จำกัด
ในความอุปการะของรัฐบาล

๑๒๒ ถนนข้าวสาร พระนคร

โทร. ๒๓๖๐๗

สมพงษ์ อัมพล ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา ๒๔๕๔